Ч. 170 (15.001 ?). Львів, пятниця 5. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеськых Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Змоторизовані бриґади їдуть на фронт.

ГОРЯЧКОВІ НАРАДИ В МОСКВІ.

Штаб корейської армії оголосив у [illegible]во 1. ц. м. в ранішніх годинах такий комунікат: У боях у районі горбів Чанкуфен бере участь совітська змоторизована бриґада, в якій бере участь 230 повзів. Від 1. серпня японці знищили 29 совітських повзів. Совітська артилерія бомбардувала безнастанно від середи рано до год. 3-ої пополудні японські становища в районі Чанкуфен і Шуліфен та село Козо в півн. Кореї. Втрати японців невеликі. На горби Шашаопін наступало три баталіони совітських військ з 15 повзами. Їх наступ підтримувало 19 гармат. У середу в год. 3-ій пополудні большевицькі війська відступили. У вівторок большевицькі війська мали 200 вбитих. Стверджено, що в боях брали участь вояки 18. полку піхоти з Новокиївська.

БИТВА ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

Битва під Шашаопін і Чанкуфен закінчилася щойно в ночі. Большевицька артилерія обстрілювала до год. 1-ої вночі корейські села Козо і Созан мркуючи, що там є японські операційні бази. Багато большевицьких літаків перелетіло над манджурським кордоном не скидаючи бомб. Японські обсерваторії доглянули над раном, що на фронті на полудне їде з Новокиївська багато повзів, важкі гармати, змоторизована бригада і 40 дивізій стрільців. У Новокиївську сконцентровано до 60 літаків і 200 повзів.

КВІТ ЦІСАРСЬКОЇ АРМІЇ ОБСАДИВ КОРДОНИ МАНДЖУКО.

Представник японського міністерства війни заявив, що манджурсько-совітський кордон обсадило військо правильної армії. Військові експерти обчислюють большевицьке військо на манджурському кордоні на один міліон вояків. Японія сконцентрувала вже давніще „пів міліона вояків, які становлять сам квіт цісарської армії."

ЦІСАР ВІДДАЄ СВОЄ ЗОЛОТО.

У звязку з напруженим положенням між японським громадянством переводять збірку золота і дорогоцінних предметів. Цісар Гірогіто продав державному банкові 70 предметів зі золота зі своєї приватної скарбниці. Ціна продажі дуже низька. Цісар зможе викупити ці предмети до 2-ох років.

ГОРЯЧКОВІ НАРАДИ НА КРЕМЛІ.

У звязку з напруженим положенням на Далекому Сході на Кремлі відбуваються постійні наради совітського уряду з представниками армії. Одночасно виконний комітет Комінтерну теж відбуває пермaнентні наради. За війною з Японією заявляються представники Комінтерну, які переконані, що перемога Японії скомунізує автоматично Китай і допоможе скомунізувати англійські і голяндські Індії та Індокитай. Тоді згідно з теорією Леніна, можна буде заатакувати Европу від Азії. Проти війни виступають здебільша військові кола, які вказують на слабку підготову Совітів до довгої війни. До цієї опінії схиляється теж сам Сталін зі страху, що війна на Далекому Сході зміцнить надто становище марш. Бліхера, якого Сталін підозріває за бонапартівські амбіції і який є одним з найзавзятіших прихильників війни з Японією.

ЯПОНІЯ ВІДКИНУЛА БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПРОТЕСТИ.

У четвер в год. 10-ій рано віцеміністр закордонних справ Гортуші відбув двогодинну нараду з большевицьким шарже д'афер Сметаніном. Віцемін. Гортуші відкинув большевицький протест з 2. ц. м. і запротестував проти постійного нарушування кордону та бомбардування літаками отвертих місцевостей в півн. Кореї. Крім того в четвер рано амб. Шіґемітсу відбув нараду з ком. Літвіновом, і запротестував проти большевицьких провокацій.

ЩО ПИШЕ БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА?

Совітська преса поміщує лише резолюції, що їх ухвалюють на вічах проти Японії. Резолюції дуже гострі і накликують уряд та партію знищити ворога, бити його на власній території та пристосувати найрадикальніші засоби.

НАРАДИ В ПАРИЖІ.

Авас повідомляє: В середу 3. ц. м. прийняв французький міністр закорд. справ Бонне совітського амбасадора Суріца, який заявив, що СССР не бажає війни. Інциденти на манджурсько-совітському кордоні вдасться поладнати мирним шляхом. Одначе за останні події на Далекому Сході СССР не бере на себе відповідальности.

Чеські літаки над Німеччиною.

Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що 3. ц. м. (в середу) появилися над чесько-німецьким кордоном два чеські літаки, що пролетіли в глибину німецької території 20 км. від кордону. Літаки кружляли довший час над укріпленим німецьким містечком Ґляц — на висоті лише 100 метрів і тоді летуни робили світлини. Ці літаки кружляли теж і над іншими місцевостями в віддаленні 30 до 40 км. від кордону. „Берлінер Льокаль Анцайґер" пише: „В дні приїзду Рансімена до Праги, нарушила Чехословаччина німецький кордон. Чехи допустилися нової провокації. Німці мусять у найгострішій формі запротестувати проти чеських виступів, що виставляють німецьку терпеливість на щораз то нові проби."

Японія пропонує мир Китаєві?

В Гонконгу кружляють поголоски, що китайський уряд дістав нові умовини, на яких Японія готова погодитися з Китаєм. Умовини миру мабуть лагідніші ніж попередні. Подробиці держать в тайні.

Наше становище

У СПРАВІ „МИРА ЧИ ВІЙНИ" З МОСКВОФІЛАМИ.

Львів, 4. серпня 1938.

III.

Політика не полягає на тім, щоб добувати речей неможливих. Навпаки, одним з її найбільш суттєвих і відповідальних завдань є ствердити, де кінчаються і де починаються межі можливого. Коли хтось гадає, що „мир" з москвофілами є рівнозначний з усуненням усяких взагалі ріжниць, які нас ділять, рівнозначний з ліквідацією спору між національно свідомим українським загалом та москвофільським табором та з ліквідацією самої проблеми москвофільства, то це не тільки наївна думка, але й вимога, яка виходить поза межі можливого. Адже смішно й казати, щоб ми приймали теорію „триєдиної нації" і своєю літературною мовою признавали російську мову (добрий товариський тон, театри, літературні клюби і т. п. вимагали в Росії вживати в російській мові ще специфічної московської вимови!) та відмовлялись від ідеї про самостійну Україну, здвигнену на руїнах нинішньої державної Росії. І не можна чейже вимагати та сподіватись від редакторів і читачів „Русскаво Голоса" й „Землі і Волі", щоб вони так-собі, ні-сіло-ні-впало через ніч прийняли українську самостійницьку ідеольоґію, яку до вчора найпалкіше поборювали. Наші ідеольоґічні становища такі ріжні і такі взаємно суперечні, що „узгіднювати" їх цілком неможливо. Шукати якогось ідеольоґічного компромісу — це значить наражувати себе і других кожним реченням просто на національну образу. Бож „компроміс" не може нпр. обхоплювати національної термінольоґії, навіть, коли вона не змінює суті справи (не можемо чейже для приємности москвофілів називати себе „малоросами"), нема теж ніякого сенсу маркувати „ідеольоґічний компроміс" стилістичними вихилясами, які в цілу історію можуть тільки внести зайвий елемент облуди.

Тому стоїмо на становищі, що **треба залишити на боці всякі спроби вирівняти ті основні ідеольоґічні ріжниці, яких вирівняти ніяка паперова дискусія не всилі.** Не ставати взаємно супроти себе місіонарями, бо це місія не окремих осіб, лише історичного ходу подій, що залишають слід на психіці ґенерацій і приспішують те, що звемо суспільним процесом. **Мова про ідеї може нас — у нинішній стадії наших ідей — тільки розеднати. Тому краще казати мовою буденних фактів, яка нас може зблизити.** У політиці зближує не любов, тільки інтерес. Витертого гроша не вартне порозуміння, яке не спірається на свідомости обопільного інтересу (гляди: „нормалізація"!) і — навпаки — нема тривкішого порозуміння як те, що оперте на добре відчутому і зрозумілому інтересі. Український національний інтерес мати москвофілів у спільному консолідаційному оборонному фронті такий, бо чим більше у тому фронті сил одного народу (не кажемо „нації", бо і москвофіли себе до української нації не зараховують і ми признаємо ріжниці між нинішніми поняттями народу і нації) — тим сильніший фронт. Наш інтерес у тому, щоб москвофіли перестали бути тими „поржонлиними русинами", яких можна від-години, при всяких урочистих нагодах, висувати проти нас і всіх українців у Польщі, то як частину населення, що говорить тою самою мовою і є цілком вдоволена з ситуації, або має цілком інші вимоги, то знову як якусь окрему і рівнорядну з нами національну меншину, яку „також" треба би задовольнити, якщо задовольнилось би українців, отже через яку й українські справи мусять „чекати". Наш інтерес у тому, щоб зникла леґенда про „два народи" у Східній Гали-

чині, український та руский, побудована тільки на політичному спорі і політичній грі, і щоб ми самі не мусіли перед собою і чужими стидатися за тих, які з власної пильности стають „довірочними інформаторами".

Інтерес москвофілів пристати до українського оборонного консолідаційного фронту такий, що разом з поменшуванням наслідком репресій влади зорганізованих українських станиць — корчиться і вартість москвофілів. Це звучить трохи незрозуміло, але так воно на ділі є. Бо — повторяємо те, що ми казали вчора — галицькі москвофіли не можуть витворити ніякої власної національно-політичної особовости: вони можуть (в інтелігентській верхівці) або спольонізуватись, або — наблизившись до народніх мас і української інтелігенції, звязаної найтісніше з масами, „зукраїнізуватись". І тому, як це не звучить парадоксально, від сили українства залежить і само москвофільство. Слід на цьому місці ствердити, що дійсно є між галицькими москвофілами деякі такі розумні одиниці, які це знають і признають. Вони займають нині становище трохи подібне до тої позиції, що її займали „малороси" типу Василенка підчас Гетьманщини 1918 р.: признаючи живучість українського руху, вони гляділи на нього, як на реґенераційну силу російщини: від України, мовляв, почнеться відродження Росії. Без огляду на те, як москвофіли годять своє признання для галицько-української живучої сили з своєю теорією триєдиної нації, вони сьогодні опинилися вже перед виразною дилемою: або використати різкий польський протиукраїнський наступ, прилучитися до нього і помагати в акції, яка носить невинну назву „скріплювання польщини на кресах", себто з ненависти до українців помагати польонізувати їх та самому пасивно піддаватись польонізаційному процесові, — або ставати разом з українцями до оборони спільного з ними, українцями, але іншого ніж польський, етнічного обличчя. Нічого й казати, що оборона етносу у ХХ. ст. може вестись тільки через оборону й духових цінностей, себто тих, які вже кажуть етносові кристалізуватись у націю. Тут безумовно москвофіли опиняться у складній для них ситуації, з якої зможуть вийти знову таки тільки тоді, коли цупко будуть триматися нитки льоґіки. Вони мусять відповісти собі ясно на цілу низку питань. Отже: чи істнування українського шкільництва лежить в інтересі москвофілів чи ні? Вони це питання промовчують, бідкаючи тільки, що міністерство освіти легковажить собі науку російської мови у середніх школах та російської літератури в університетах, що нема ніякої державної російської гімназії і т. д. Але російського народнього шкільництва й самі москвофіли ніколи не жалали! І вони знають, що на місце української школи приходить тільки школа одна — польська. Отже: чи вони повинні разом з нами боротися за українське шкільництво, за новелізацію „лекс Грабскі", за український університет у Львові, де — очевидно — може і повинна бути й катедра російської літератури?! Те саме торкається земельної справи: чи москвофіли не є однаково з нами заінтересовані в тому, щоб український селянин міг свобідно купити землю чи то з примусової чи добровільної парцеляції та щоб взагалі при обороті землею не грала ролі рубрика віроісповідання? А справа оборони греко-католицької Церкви, якої ослаблення й поменшення не скріпить чейже російського православія, лише польський римо-католицизм! А справа фізичного виховання молоді, справа боротьби за доступ до державної бюрократії, справа економічного піднесення села, справа прав української мови, зовнішньої утраквізації написів і т. д. і т. д. — чи все воно не є також інтересом москвофілів?! Чи в обороні всіх отих дібр не моглиб галицькі москвофіли зорганізовано і скоординовано виступати разом з цілим українським національно-свідомим загалом, з цілою українською нацією?!

Це, очевидно, поставилоб їх по одному боці барикади разом з українцями, з усіми наслідками від національної політики влади, вокрема від теперішнього режіму. Але — маємо враження — що страх перед тими наслідками перестав уже тяжіти на думках деяких розумніших москвофілів та вязати їм горла і руки, так само, як утратив уже силу над деякими тими українськими громадянами і (на жаль) політиками, які палко боронили „нормалізацію" тоді, коли її провал та потреба змінити тактику були вже ясні кожній дитині. Так само, як відпав страх перед репресіями, відпала оманна надія на привілеї. Між москвофільською верхівкою в Галичині щораз глибше приймається погляд, що ті колишні та евент. будучі привілеї (за поміч у боротьбі з українством) це конюнктуральні епізодики, звязані тільки з моментальною тактичною грою, та що доля москвофілів нероздільно звязана не з панською ласкою, що на високому коні їздить, а з долею цілого українського народу, з його і політичною і духовою силою.

Знаємо, що в цьому місці можемо почути: „Коли ви, українці, робили „нормалізацію", то робили її проти нас і вимагали нашої ліквідації". Тому, що це привичний арґумент москвофілів, вважаємо своїм обовязком з притиском підкреслити: ніколи ніодин українець з почуттям власної гідности не вимагав від поляків, щоб вони ліквідували москвофільство, як явище української дійсности. Зате правдою є, що ми були і завжди будемо виступати проти того, щоб хтонебудь з польських державних чинників підтримував москвофільство як свій польський політичний засіб проти українців! Ми ніколи не перестали твердити і твердимо надалі, що москвофільство, супроти якого стоїмо на непримирно протилежних ідеольоґічних позиціях, було нашою внутрішньою справою. І такою справою мусить залишитися. А тому, що нині настали виїмкові часи, всі ми, які находимось внутрі одного етнічного кола, які не перестали вживати щоденно тої самої рідної мови, які не перейшли душею до іншої нації, — можемо і повинні призадуматись над справами, від якої залежить спільна доля.

ік.

Совітська Україна у світлі німецької критики.

Притих шум і гомін, що їх був викликав у світовій пресі московський березневий процес. Два із найвідповідальніших німецьких політичних місячників вмістили в минулому місяці дуже цікаві статті, присвячені вищезгаданому московському процесові і не так може самому процесові як національним рухам у Совітському Союзі — і в першу чергу українському, — що нібито віддзеркалилися в цих розправах.

Автори обох статтей дбайливо намагаються відділити правду від брехні, найбільшу правдоподібність від неможливости і якщо припустити, що у своїх висновках вони приймають під увагу не тільки совітську ментальність, як вони пишуть, але правдоподібно і більш конкретне реальне знання фактичних відносин в Совітському Союзі, то обидві статті набирають особливого значіння.

Для нас, українців, вони цікаві ще й тому, що становища авторів статтей і характер журналів, в яких вони появилися, позволяють нам уважати висловлені в них думки офіційною німецькою оцінкою сучасного і недавно минулого стану річей на Україні.

Перша зі згаданих статтей зявилася в ч. 99. за червень цього року національ-соціялістичного місячника („Національ-соціялістіше Монатсгефте" гефт 99), що, як відомо, є офіційним орґаном німецької нац.-соціялістичної партії і виходить за підписом та під відповідальністю Альфреда Розенберґа.

Стаття називається: „Московський процес у світлі національної боротьби". Її автор очевидно з огляду на своє офіційне становище, заховався під трьома зірками.

Автора найбільш цікавить акт обвинувачення в тій його частині, де йде мова про „відділення України, Білоруси, Середноазійських республик, Грузії, Вірменії, Азербейджану і Далекосхідного Поморя", бо розгляд його без скорочень і, навіть, в детайлях „є найкращим вступом до студій проблеми".

Переказуючи за стенограмами цілий процес, автор спеціяльно і майже виключно спиняється на зізнаннях Гринька, Шаранговича, Хаджаєва, Ікрамова — отже представників народів, що змагають до самостійности.

Найбільше місця і, я сказав би, навіть, симпатії, дає він Гринькові, хоча і не звільняє його цілковито від відповідальности за сталінізму, і доказує, що треба погодитися з тим, що Гринько був українським патріотом і що він зізнав правду про свою українську національну роботу. Мабуть, справді він належав в 1925—26 рр. до шумськізму, що у своєму дальшому і льоґічному розвиткові мусів довести до незалежности України. В 1929 році вже з Москви разом з Шумським, Полозом, Максимовичем, Солодубом думав він, що наближається [illegible] для повстання на Україні. З актів процесу [illegible] ясно тільки, чому це повстання не вибухло, бо всю групу, за винятком Гринька, арештували щойно в 1933 році. Автор статті цілком не [illegible] рить у шпіонську працю Гринька як і в [illegible] тісну співпрацю з Риковим.

У статті присвячено ще досить місця [illegible] ниням білоруса Шаранговича, б. голови уряду Узбекістану, члена „Міллі Ітігаль" (Нац. союз), Хаджаєва і Ікрамова, члена „Міллі Істікляль" (Нац. незалежність) і автор з очевидною симпатією до всіх цих національних рухів приходить до висновку, що вони ніколи не вщухали в Совітському Союзі.

Друга стаття д-ра Фріца Баумана „Проблема долі Совітського Союзу" появилася в [illegible] 6-ому з цього року „Місячника для закордонної політики" („Монатсгефте фір Аусвертіге Політік"), що виходить під редакцією проф. д-ра Фріца Бербера. Проф. Ф. Бербер [illegible] старою дружбою з теперішнім німецьким міністром закордонних справ, зберіг з ним [illegible] нині найтісніший контакт.

Автор статті не тільки один з найбільших знавців східних питань, але і один з впливових провідників німецької східної політики. Тому, кілька нижченаведених характеристичних уступів без сумніву мусять мати, бодай, орієнтаційну вартість для українців:

„...Вражає, з якою отвертістю і з якою самопевністю оповідають обвинувачені про націоналістичні змагання їх країн. Якщо відкинути від їх зізнань додатки, які Сталін [illegible] вплести для свого виправдання перед большевицькою партією і комуністичними секціями інших країн, то залишається жмут правдоподібних річей, що дають досить ясну картину національних рухів в окремих краях".

Автор не вірить в те, що Риков, Бухарин підтримували самостійницькі тенденції народів, як теж не вірить він і в інтриги фашистівських держав. Але можливо, що Риков-Бухарин для того, щоб зєднати собі спільників, зробили [illegible] які концесії Україні, але тільки для того, щоб потім їх взяти назад.

Одною з причин революції 1917 р. були самостійницькі змагання ріжних народів Росії. Одні зреалізували свої постуляти, інших [illegible] вили большевики".

„Політично активним силам у краю [illegible] лось: або погодитися на те, що їх большевики зашлють і знищать, або зі всіми внутрішніми застереженнями працювати в рамцях [illegible] можливостей. Так і в чужонаціональних країнах багато відданих народові політиків різних партійних відтінків дали себе звербувати [illegible] воними агентами і пристали таким чином [illegible] або менш щиро до большевицької служби [illegible] надії цим шляхом може всеж прийти до [illegible] Вони здобули завдяки своєму довгому [illegible] ванню в партії перші місця у своїх країнах [illegible] стали добровільно або недобровільно [illegible] часниками сталінського деструктивізму і [illegible] щування... Загальне невдоволення, [illegible] терор Сталіна як теж міжнародне [illegible] видалися тепер декому з них відповідними для того, щоб уважати, що прийшов вже врешті час долю своїх народів взяти у свої руки". ...„Виходить із зізнань обвинувачених [illegible] стояли на чолі згаданих незалежних [illegible] ських республик, — із застереженням і [illegible] їх співвини в большевицьких злочинах [illegible] доби, — що всі вони мали лише одну мету [illegible] борювати червоний московський імперіялізм і здобути собі свободу і самостійність [illegible] припустити, що всі ці зізнання вигадані [illegible] вимусило від обвинувачених ГПУ [illegible] ства способами, про які багато говорилося, то це всеж є тільки доказом, який [illegible] московська централя перед пробудженням народів і воскресенням політичних [illegible] часів добольшевицької революції, — [illegible] стом рухів Петлюри, Міллі Ітігаль, [illegible] кдоль..."

„...Здається, що у великих совітських республиках — Україні, Білорусі, Туркестані [illegible] вже тепер сильно займаються [illegible] рення майбутніх незалежних [illegible] держав..."

„...Хто знає, чи ці обвинувачені, [illegible] що повертаються до своїх народів [illegible] ли московського світово-політичного [illegible] для того щоби голосно оповісти [illegible] дові і цілому світові, про свій біль [illegible] ротьбу, яку вони вели проти [illegible] гнобителя... ...Може цим хотіли вони [illegible] шляхом надхнути свої народи силою і витревалість, а світові відкрити очі".

Тарас Ф[illegible]

Траґедія книжки.

З ПРИВОДУ ЗІЗДУ КНИГАРІВ З ЦІЛОЇ ПОЛЬЩІ.

В червні н. р. відбувся у Львові зізд книгарів з цілої Польщі. Радили над мізерією торговлі з цій бранжі та над засобами і шляхами, як її хорі заразити. В інавгураційному рефераті почули ми про стан книгарства в Польщі в порівнанні з іншими краями. І так, коли у Франції одна книгарня припадає на 700 мешканців, в Німеччині й Англії на 4.000 мешканців, в Італії на 14.400, — то в Польщі одна книгарня припадає на 39.700 мешканців.

Насувається нам тут вже перша цікава проблема. Ця статистика бере під увагу людність цілої держави і число усіх книгарень без їх національного зріжничкування. Якби так в цьому напрямі статистику доповнити, то ми дістали би просто жахливу перспективу, очевидно для нас. Тоді вийшло би, що одна польська (до польських треба зарахувати майже усі жидівські книгарні, бо тут жиди подаються всюди національно за поляків; — нпр. у Львові є всього одна книгарня з виразним жидівським обличчям) книгарня припадає на яких 26.000 або і менше поляків (і жидів), зате одна українська книгарня припадає хіба на... пів міліона українців. Коли в таких умовинах польські книгарі находять притоку до лементів, то українських мусить хіба йматися дурійка.

Проте цікаво нам знати, який вихід з тієї видавничо-торговельної скрути находять польські книгарі, бо може придумані ними засоби можна би „мутатіс мутандіс" також і в нас пристосувати.

В нарадах була помітна розгубленість і недостача віри в успіх свого діла. Бо і зрозуміло: важко захвалювати товар, який мало хто хоче купувати, та й ще до того товар, неоглядно здепреціонований самим купцем. А саме таким товаром є сьогодні, в цих часах занепаду культури, книжка. Це товар здепреціонований подвійно: назверх, коли ціна книжки не стоїть в ніякому відношенні до її справжньої, продукційної вартости, коли за дорого заплачену книжку не можна виручити здебільша навіть пять відсотків первісної ціни і вона йде хіба як макулятура, — і внутрішньо, коли зміст книжки не представляє ніяких хоч сяктак тривких духових вартостей, тільки його треба підпорядковувати вимогам дуже мінливої і химерної „моди", та узалежнювати від щоденних подій і настроїв, так що він переживається і тратить актуальність майже так само швидко, як зміст часопису.

І ось саме ця обставина чи пак необхідність зарадити такому станові речі була головною турботою книгарів. Міркували вони над санацією тих невідрадних і анормальних відносин, над тим, як обмежити непристойну сваволю спекуляції і несолідної видавничої конкуренції, що без моральних скрупулів плине на хвилях нездорової сензації та порнографії, що розкладають громадянство.

Зі статистики довідуємося, що стан на польському видавничому і книгарському ринку більш ніж невідрадний. Наклад наукових творів пересічно не більший як чотириста примірників, це значить, що поза ріжними науковими установами ці твори не мають покупців і не викликують зацікавлення. Пересічний наклад белетристичних творів — дві тисячі двіста примірників. Коли взяти під увагу, що прилюдних випозичалень книжок є в Польщі коло тисячу чотириста, то це значить, що майже цілі наклади розходяться тільки між тими випозичальнями, а приватні люди майже не купують книжок. На цьому тлі виринає суперечність інтересів між польськими видавцями і книгарями. Видавці позбуваються часто майже цілих накладів безпосередньо, розпродуючи їх випозичальням і бібліотекам, і книгарні стають для них зайві, тим більше, що всі більші видавництва мають зорганізовану свою власну кольпортажу. При цьому видавці не завжди кермуються ідейними оглядами, тільки оглядами на те, щоби задовольнити забаганки публики. Зате книгарі, щобй поправити свої інтереси, висувають ідейні огляди і домагаються, щоби видавці перестали вже закидати книгарський ринок безвартісною макулятурою, що дотого часто деморалізує громадянство. Як практичний засіб оздоровити й оживити книгарський рух книгарні пропонують творити фундаментальні бібліотеки, складені зі сто чи більше архитворів польської літератури, які ставали би підставою приватних, домашніх бібліотек.

Порівнюючи ці відносини на польському видавничому ринку (не книгарському) з нашими та беручи під увагу чисельність і маєтковий стан польського та українського громадянства в Польщі — не можемо не прийти до висновку, що наші відносини хоч також невідрадні, всеж розмірно кращі, ніж у наших сусідів. Правда, умовини нашого життя не позволяють нам розвинути наукову діяльність, зате інші видавництва находять у нас розмірно більше приватних покупців, ніж у поляків, хоч наше громадянство убогіше ніж польське. Слаба сторінка у нас — це майже цілковитий брак орґанізації кольпортажі, що можна пояснити з одного боку нехіттю нашої інтеліґенської молоді до торґовлі, а з другого боку її зневірою, що на торговлі книжками можна також заробити, інколи навіть не найгірше. А шкода! Бо знаємо конкретні випадки, що з торговлі українською книжкою чужі торговці (жиди) мали поважні доходи, і це тільки тому, що з українців ніхто не хотів за це діло взятися.

Проект творити фундаментальні домашні бібліотеки сам по собі такий, що його варто наслідувати.

Вже нема в селі ані одного українського товариства.

Після розвязання Товариства „Український Народній Дім" у Красній, коросняньского повіту, рішенням Воєвідського Уряду з 5-го березня 1938 — прийшла небавом черга на друге наше товариство, а саме на кружок „Сільського Господаря".

Рішенням з 18-го травня 1938 р. повітове староство у Коросні припинило діяльність цього товариства.

Від того рішення Рада кружка внесла обширний відклик до Воєвідського Уряду у Львові, збиваючи всі заміти. Всі думали, що на цьому і скінчиться, що адміністраційна влада не розвяже такого аполітичного товариства, як „Сільський Господар", якого представники з Централі засідають у Хліборобській Палаті у Львові.

Та ще перед упливом двох місяців від дня доручення згаданого рішення, прийшов і сам удар у формі розвязання товариства. Це рішення видав львівський Воєвідський Уряд з да-

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 35

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ПІДМОГА ДЛЯ ПОЕТА І ЙОГО МУКИ.

Одночасно десь відбулася нарада львівських громадян-українців у салі Краєвого Кредитового Союзу у Львові, щоб і матеріяльно заопікуватися поетом, що знайшовся у скрутному становищі. Вирішено розписати складки для хворого поета, назначено скарбником для цього Костя Паньківського і просили Карла Бандрівського, шкільного товариша поета, бути йому куратором. Виділ Наук. Тов. ім. Шевченка, що й раніше давав свому великому співробітникові більші підмоги, тепер виплатив йому 1000 австр. корон і занявся складками для нього, а від 1910 року платив йому по 200 австр. корон місячно.

Поет прожив у санаторії Свйонтковських щось три місяці. Він не почував себе там добре і нарікав дуже на свою долю. Ті три місяці видалися йому „найстрашнішими і найдивнішими" в його житті. „Перша моя вечера в тім заведенні — пише поет у „Історії моєї хороби" — була якась невимовна страва з гнилих яєць, від якої я за кожною ложкою блював у своїм нутрі — більшенадцять разів". Нарікав він на братів Свйонтковських, називаючи їх людьми „молодими і без фахової освіти", які „міряли горячку, але „не думали лічити" його і „навіть не питали нічого про стан його здоровля". „Що найбільше давали йому якийсь білий порошок", якого він „по одній чи двох пробах" не хотів приймати. Ще більше нарікав поет на прислугу. „Мене держали — пише він — увесь час у замкненій келії із тапетованими дверима, без дзвінка, так, що в ніякій природній потребі не можна було достукатися слуги. Зате вночі, правильно в тім часі, коли я томлений ненастанними галюцинаціями і привидами міг на хвилину заснути, приходила інспекція в особі одного з найкремезніших слуг з голосним стуканням дверей і з ще голоснішим стуканням чобіт по підлозі і будила мене зо сну. На вікні всю ніч світилася лямпа: її світло падало мені просто в очі, а коли я часом заслонив собі очі хусткою, інспектор преспокійно відкидав мені хустку з очей".

„Перших шість тижнів у санаторії Свйонтковських, як пише поет в „Історії моєї хороби", не переставав мучити його „суд божий" скликаний над ним Драгомановим. „Основою того суду — пише поет — було якесь оскарження, уложене Драгомановим на підставі чортівських інформацій і його власних здогадів. Та цього оскарження мені не відчитано. Коли пізніше, якось припадком, прочитано частину вступу, я запротестував проти того оскарження, як зовсім несправедливого. Не можу входити в деталі того суду, який полишився не рішений, і в якому розбирано мої особисті, так сказати б, приватні гріхи, а поминено мою публічну діяльність". Про свої переживання в санаторії Свйонтковських за ті три місяці поет не хоче оповідати подрібно, бо вони „усуваються зпід прилюдної дискусії". Може тільки сказати, що там, у санаторії Свйонтковських, „за причиною Драгоманова" обидві його руки сталися „пристановищем чортівських прошкурок, які покривили їх невимовним способом", завдаючи йому „страшенні муки". Поет хотів іще розказати, як чорти „сотні разів обвивали його пальці зубатим, пекольним дротом", але казав потім свому синові Андрієві перекреслити початок нового речення і закінчити „Історію моєї хороби".

Без сумніву, і спосіб лікування і режім і безділля в санаторії мучили поета і давали йому причину до нарікання. Все-ж, думаю, санаторія, чималу користь принесла його здоровлю і багато з його нарікань треба взяти на карб недуги, нервової вражливости. Поет був свідомий того, де він знаходиться, і це найбільше мучило і хвилювало його.

Зараз після першого тижня побуту поета в санаторії Свйонтковських я і Вол. Гнатюк пішли відвідати його. Нас покликали до вітальні і там ми застали братів Свйонтковських. Вони не дозволили нам іти до поета. Сказали нам тільки, що лікують його ртуттю та йодом і мають з ним багато клопоту: він неслухняний, має галюцинації, попадає у шал, хоче втікати з санаторії і його силоміць мусять придержувати слуги. Ми просили лікарів, щоб з огляду на високу інтеліґенцію поета вони були ласкаві до нього і дали відповідний наказ доглядачам. Лікарі заспокоїли нас, сказавши, що вони особисто знають поета і ставляться до нього гарно та видали відповідний наказ доглядачам.

(Далі буде).

ти 1-го липня 1938, а це на основі 16-ої статті про охорону границь. Від цього рішення Воєвідського Уряду Рада Кружка С. Г. внесла відклик.

Кружок Рідної Школи у Сяноці поробив заходи, щоби уладити в цьому році дитячий садок у Красній. — На внесення 21-го березня подання до повітового староства у Коросні дістала старшина кружка Р. Ш. у Сяноці дня 25-го травня ц. р. таке письмо:

Starostwo powiatowe krośnieńskie. L. Pol. 34/21/38. Krosno, dnia 24. maja 1938. Do Zarządu Koła Ridnej Szkoły (do rąk Pana D.ra Wanczyckiego) w Sanoku, ul. Kościuszki 11.

Na prośbę z dnia 21. marca 1938 L. 89/38 o zezwolenie na urządzenie w gromadzie Krasnej dziecięcego sadka w lokalu „Silskoho Hospodara" zawiadamiam, że działalność Silskoho Hospodara w Krasnej została decyzją Starostwa z dnia 18. maja 1938 L. Pol. 273/stow 2/II/38 zawieszona, wobec czego lokal stowarzyszenia będzie zamknięty i tym samym urządzenie w nim dziecięcego sadka niemożliwe.

Co do lokalu w Wróbliku królewskim zawiadamiam, że lokal Silskoho Hospodara we Wróbliku królewskim ze względów sanitarnych i małej objętości — nie odpowiada na pomieszczenie w nim dzieci. Starosta powiatowy Frankowski, wr.

До цього коментарів не треба. Приходиться лише додати, що у селі є ще тільки одно товариство, але кацапське, а саме засноване у жовтні 1937 року читальня Качковського. Таким чином наші українські селяни з Красної не мають вже тепер жадного свого товариства. Та це зовсім не причиниться до того, щоби члени наших розвязаних товариств вписалися до москвофільського товариства.

Прикра справа, ще прикріші наслідки.

РОЗВЯЗАЛИ ДВІ УСТАНОВИ ЗА ЗДОГАДНИЙ ВЧИНОК ДВОХ ЇХ ЧЛЕНІВ.

В дні 17-го м. м. хтось стрілив до управительки дитячого садка при читальні ім. Качковського в Поздячі. Стріл був хибний. Під закидом цього замаху поліція арештувала кількох молодих громадян Поздяча, між іншими Пилипа Сайка, бібліотекаря Кружка „Сільського Господаря" і Михайла Цимбалка, заступн. голови Кружка „Рідної Школи", який теж вів у селі дитячий садок. Зараз після згаданого замаху постерунок наказав постійну варту з 20 осіб українців на ніч і по 10 осіб на день та поготівля двох підвод на постерунку в Стібні, до якого належить Поздяч.

Два тижні після цього замаху Кружок „С. Г." та Кружок „Р. Ш." в Поздячі дістали з перемиського повітового староства письма, якими староство одним повідомляє, що припиняє діяльність Кружка „Сільського Господаря" і другим наказує зліквідувати дитячий садок при Кружку „Рідної Школи". У справі дитячого садка староство так мотивує своє рішення:

„W dniu 17. VI. b. r. dwaj sprawcy dokonali zamachu na życie kierowniczki ogródka dziecięcego założonego w Poździaczu przez Zarząd Czytelni im. Kaczkowskiego. Sprawcy tego zamachu, a to: Filip Sejko i Michał Cymbałko, z których drugi jest zastępcą przewodniczącego Kółka Ridnej Szkoły w Poździaczu, zeznali w śledztwie, że czynu tego dokonali, by terorem zmusić do zlikwidowania tej placówki opiekunczej, w celu objęcia wszystkich dzieci w Poździaczu wyłączną opieką Ridnej Szkoły, która w Poździaczu prowadzi również ogródek dziecięcy. Wobec takiego stanu rzeczy, uważam bezzwłoczne zlikwidowanie ogródka dziecięcego Ridnej Szkoły w Poździaczu, ze względu na spokój i bezpieczeństwo publiczne za konieczne."

В мотивах припинення діяльности кружка „Сільського Господаря" староство теж покликується на згаданий замах і твердить, що той замах, в якому взяв участь бібліотекар кружка, є доказом, що „organizacja ta stała się szkodliwa dla życia społecznego na terenie gromady Poździacz i w wysokim stopniu zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu."

Таким чином староство за вчинок двох людей — не знаємо ще, чи вони справді його допустилися, але якби навіть так було — карає цілу громаду і розвязує установи, що не могли мати з тим вчинком нічого спільного. Значить, перемиське староство стосує т. зв. збірну відповідальність, проти якої наше громадянство вже тільки разів застерігалося. Не може відповідати ціла громада за вчинки окремих громадян чи установа за нерозважні вчинки своїх членів. Але з другого боку, якщо це правда, що згадані члени виділів обох кружків, допустилися вчинку, який їм закидають, то це ще одна пересторога, що члени наших товариств, що вже й говорити про членів виділів, не можуть допускатися нерозважних вчинків, бо ж тільки що самі терплять, але дають нагоду до ліквідації товариств, чи установ, у яких працюють. Мусимо мати на увазі, що сьогодні легко довести до розвязання старого товариства, як основувати нове. Прикре воно, особливо тоді, коли ми самі прикладаємо рук до того розвязання і ще прикріше, коли це діється внаслідок наших нерозважних вчинків, нерозважних та ще до того й недоцільних.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 7 серпня (26 липня) 1888.

„БУНТ ПРОТИ ПАНСЬКОЇ ОПІКИ.

В передовій статті „Діло" особливо підкреслює факт, що у виборчій окрузі Ясло польські селяни-виборці створили до доповняльних виборів селянський комітет, який письменно заявив краєвому центральному виборчому комітетові, що селяни мають вже досить панської опіки і хочуть самостійно виступати на полі праці для краю. „Надіємося — пише „Діло" — що нинішний факт у ясельській виборчій окрузі не буде відокремлений і повториться скрізь там, де нарід почав протирати очі і прозирати довкруги себе".

НОВЕ МІСТЕЧКО В ГАЛИЧИНІ.

„Цісар порішив дня 7-го липня ц. р., що село Більче разом з присілком Доброкути буде зараховуватись до галицьких містечок".

ЗАКРИЛИ ПОЛТВУ.

„Русло Полтви при вулиці Карла Людвика вже майже зовсім забудоване. Залишилась ще частина русла від моста просто Народнього Дому [illegible] дану Ґолуховських. Надіються, що до кінця вересня вже і сліду не буде по давній славетній Полтві. На забудованому руслі закладають плянтації і засівають травою".

БІЛЬШИЙ ВІД ҐЕНЕРАЛА.

„Про київського ґенерал-губернатора Дрентельна розказують в Києві, що перед відкриттям памятника гетьмана України Богдана Хмельницького він був у клопоті, яку зробити Хмельницькому військову параду. Тому вислав телеграфічний запит до Петербурга: чи Хмельницький був ґенералом? На те прийшла відповідь: „Був ще більший від ґенерала".

„ЗНАТНИЙ МУСУЛМАНИН БАНДЕРІЮМ".

„Русскій Курьеръ" подаючи вістку в телеграмі про гостину архикнязя Рудольфа в Боснії так закінчив: „Знатный мусульманинъ Бандеріюмъ проводилъ ихъ высочествъ до назначеной для нихъ квартиры. Той „мусулманин" — це кінні бандерії, які звичайно проводять кінних гостей".

I. ЧОЛГАН.

Нічне життя Теребовлі.

песа на одну дію з епільоґом.

МОТТО:

„Поштова скринька": І. Ч. „Нічне життя Парижа" — зовсім не цікаве, коли хтось описує, не бачивши його... Багато цікавіша є тема „Нічне життя Теребовлі", бо її ще торкнулося ще перо ні великих ні малих письменників".

(Із „Літерат. сторінки" „Діла" ч. 154).

Дієві лиця:

Він,
Вона,
Той третій.
Комісар поліції.

Декорації: Теребовля вночі. Праворуч і ліворуч одноповерхові хмародери. Ген-ген над передмістям місяць. У глибині руїни ґіґантичного замку. Сцена зображає перехрестя головних вулиць, що клекочуть великоміським гамором та блимають неоновими світлами. (Остаточно може бути одна нафтова лямпа). Пахнуть липи.

ЯВА 1.

Він: (надходить розбавлений і розспіваний)
„Пиймо друзі, грай музико!
Серце моє скаче дико!"
(заточується і стає кріпко на ногах).

О, як чудово влітку у Теребовлі. Пахне сіном із широких степів Панталихи. О, брате-вітре степовий! Обидва ми сьогодні вільні. Воле моя, невже ти не триватимеш вічно?!

ЯВА 2.

Він: (до себе) Кого це я бачу? Що це за дамочка йде сюди? Треба до неї наблизитись.

Вона (стає з боку і мовчить).

Він: Пардон, мадам. Я, здається, звідкілясь вас знаю. Ці жагучі очі та уста... де це?

Вона: (ледви чутно) Нов.

Він: Ах, ви француженка? Знаю, знаю. Це ви ввижались мені на париських бульварах, ваш солодкий голос я чув у марсейській пристані... Кажете, неправда? Ні, у Парижі я таки не був; але я вас бачив у мріях, о пані,... гик... Ох, вибачте, погане веремя у нашій Теребовлі; чоловік від простуди дістає гикавку.

Вона: (ледви чутно) Уі.

Він: Чи я вже їв? Ні, дотепер я пив, бо спека. Але вас прошу на панську вечерю. З шампаном. Добре голубко?

Вона (мовчить).

Він: Що? В Теребовлі нема порядних льокалів? Ні, моя королево, помиляєтеся. (Патетично): Послухай, як бурлить, переливається кольорами та звуками нічне життя Теребовлі! Чуєш, як лунають ніжні тони танґа? Найкращі орхестри грають у нас. Осьтам сміються барвисті букви „Какаду" — найкращого бару Теребовлі, де люди плавають у морі коктейлів, мов риби, де шампан бє водограєм під стелю. Зайдемо, добре?

Вона (мовчить).

Він: Не муч мене, кохана. Не будь бездушним каменем. Не шматуй мого серця... (хоче зблизитись).

Вона: (робить гострий рух) Нов!

Він: (виходить з рівноваги) А-а!.. То ти така, моя пані! Вважай, щоб не пожалувала цього. Теребовельськими вулицями гуляють уночі апаші з ножами в зубах. Небезпечно ходити тоді самітним жінкам!

Вона: (хапається за серце) О-о!..

Він: Не бійся, моє серденько. Я тебе оборонію. Нічого тобі не станеться. Але вислухай мене: я тебе кохаю. Завтра вертається моя жінка з літнища і буде по всім. Знову прийдуть сірі будні. Але ця ніч ще належить до нас. Нехай západеться цілий світ! Хай живуть теребовельські ночі!

(Кидається непритомно на Неї і вкриває її гураганом поцілунків).

ЯВА 3.

Той третій: (брутально хапає його за плече і відштовхує). Досить того, геть звідсіля!

Він: Га-га! А ти хто такий? Її чоловік чи брутальний апаш? Вступися, бо заплатиш мені за зневагу кровю!

Той третій: Мовчіть, бо дістанете в мо...

Він: Що?! Пожди, горлорізе! (замахується і паде). Ой, ой... але ви маєте силу, пане...

Той третій (вдаряє закаблуками): поліціянт ч. 2013.

ЕПІЛЬОҐ.

Поліційний комісаріят. На кріслі сидить Він із змученим обличчям та підпухлою губою. За бюрком комісар.

Комісар (читає протокол): „Дижурний поліціянт ч. 2013 доглянув у 1-ій год. вночі на вул. Спокійній пана Х., що пяний у зовсім непритомному стані обіймав вуличну ліхтарню. На зазив поліціянта ч. 2013, щоб іти додому, обвинувачений відповів лайкою та бійкою. Зважививши, що п. Х. ділав у непритомному стані, поліц. комісаріят у Теребовлі карає п. Х. грошевою 10 зол. або двома добами арешту". Прошу підписати.

Він (бере перо й мовчки схиляється над столом).

(Завіса паде).

Прим. автора. Заявляю словом чести, що „І. Ч." це не був мій криптонім, до якого звернулася „Поштова скринька" „Діла". Майбутніх режисерів моєї драми прошу вибачення, що я якслід не відтворив теребовельського побуту та психіки теребовельців. Мушу признатися (але пс-т! щоб редактор „Літер. сторінки" не був почув), що я в Теребовлі теж не був. Підожду, коли зароблю багато грошей на збірці моїх драмат. творів, що появиться незабаром з нагоди 5-літнього ювілею моєї творчости. А хто знає? Може я поїду тоді до Парижа і як [illegible] опишу нічне життя в Теребовлі.

—o—

Жіноча сторінка.

ВІДПУСТКА ЖІНКИ ГОСПОДИНІ.

Іде на відпустку чоловік-урядовець, іде син, що вже теж собі заробляє, іде й донька, яка вже в бюрі працює, висилаємо до таборів і молодших дітей, що ще до школи ходять. Всім їм належиться відпочинок. І закон та суспільне обезпечення дбають про те, щоб ті, що працюють цілий рік по бюрах, фабриках, крамницях і т. д. мали бодай короткий літній відпочинок, щоб відпружити нерви та набратись нових фізичних сил і підреперувати своє здоровля. Кожний чи кожна вже не тільки місяці чи тижні, але й дні й години лічить, коли то вже вирветься на ту заслужену відпустку, на той довгожданний відпочинок, за яким і тіло і душа кричить, а школярі то вже мов спасіння чекають тих „ферій".

Але є одна істота в нашому громадянстві, що її якось поминув і закон і люди з тією відпусткою. Мовчалива вона і терпелива, то може тому світ забуває про неї. Це наша пчілка щоденного життя, жінка-господиня. Не йде тут мова про ту нашу господиню, що має для себе ще й помічницю і яка нераз вже не може дочекатися сонця, щоб кудись виїхати, з мова тут про ту нашу господиню, яких з кожним днем началь, стає все більше і більше, що сама мусить всього в хаті допильнувати, а як і має яку помічницю, то тільки на ту тяжку роботу і то часто таку, що з нею самою більше клопоту, як користи з неї. Ці наші жінки тягнуть щоденні свої обовязки з терпеливою усмішкою і їм самим мабуть рідко коли в голову приходить, що й їм належався би якийсь відпочинок. Ці наші господині, коли з весною починається в родині „відпусткова" гарячка тільки над тим думають, як би то так кінці з кінцями звести, щоб уся родина була зі своїх „ферій" задоволена, деб то ще якийсь сотик заощадити, щоб, коли прийде поштова картка з якогось там відпочинкового закутка, що вже все до-щенту витрачено, щоб мож тоді мати якийсь тайний запас, з якого можна булоб щось тим „відпочинковцям" вислати. Ці наші господині перуть і прасують безнастанно перед виїздом на відпочинок і по приїзді з нього інших членів родини. Ці господині мріють про те, що коли дехто з родини виїде на відпочинок, вони матимуть трохи більше вільного часу, щоб понаправляти і привести до порядку все те, що за рік назбиралось і чекає на ту „вільну" хвилину. Ці наші господині знають, що в спеку і горяч чекає їх ще більша спека коло кухні, бо треба всякими запасами себе на зиму забезпечити, щоб можна було зі скромного гроша вижити, але також і щоб своїм найближчим життя трохи приліпшити в зимовій кухні. Саме про цих наших жінок-робітниць громадянство забуває цілком в добі відпусток.

Коли, для професора, урядовця, крамаря, робітника чи кого іншого, що заробляє, „відпустка" — це одночасно також свого роду винагорода, бо дістає і тоді платню, то про нашу господиню під цим оглядом і говорити не можна. А за свою цілоденну, безнастанну працю така жінка заслуговує на інше відношення. Тут справа просто в злому розрахунку. Сама ця жінка — поганий рахівник, погані рахівники — члени її родини і ціле громадянство з ними. Кожний має відміряні сили і від того, як він їх зуживатиме, залежить те, на як довго їх вистачить. Для кожної такої жінки прийде пора, коли фізичні сили і нерви скажуть — годі. Прийде пора, коли треба буде й лікарів і то може й дорогих лікарів та ліків, бо сили вичерпані і здоровля знищене. Знищене те здоровля вічним вештанням по господарстві, вічним стоянням коло кухні, вічними грошевими клопотами та заощаджуванням на тому найнеобхіднішому, про що дбається для інших членів родини, але чого звичайно відмовляє господиня собі самій. І колиб взяти олівець і папір та зробити звичайний розрахунок, то напевно вислід був би той, що наша господиня дісталаб відпустку не на один місяць, а може й подвійно чи потрійно.

Але є ще й інша справа з цими відпустками. Візьмім і ті випадки, коли й вирозумілий чоловік і вирозуміла родина вишлють таки свою опікунку на відпочинок або заберуть її в гіршому випадку з собою. І ось тут „на свіжому повітрі" починається знову нова історія. Така, звикла до праці, жінка, не може спокійно відпочивати. Їй здається, що вже досить того, що вона виїхала з міста до села, а робота таки до неї й далі належить. Що бачимо на літниську? Щадити треба й далі, тому родина улаштовується власним господарством. Привезли з собою і горшки і пательні і праця господині йде далі, тільки може в ще гірших умовинах, бо багато того, до чого вона у себе дома звикла і що має під рукою, тут, у чужому середовищі їй бракує. Ба, бракує їй ще й води і продуктів, які вона в місті все може мати під рукою. І такий „відпочинок" стає нераз справжньою тортурою.

Чи не слід би вже раз над тією справою подумати! Чи не час булоб вже нам виробити собі трохи інший погляд і відношення до праці жінки-господині дому? Англія і Швайцарія вже давно взяли цю справу під увагу. Там вже є спеціяльні доми відпочинку для таких господинь. Там такий відпочинок для господині вважають просто обовязковим і коли якась жінка сама не розуміє значіння такого відпочинку, то їй його просто примусово визначують. Як інакше може потім така жінка-господиня виконувати свої обовязки, як легче їй сходить потім той довгий господарський рік, коли вона мусить дбати про все і всіх навкруги себе.

Вирозумілости громадянства, вирозумілости родини і самої жінки-господині треба для того, щоб цю хибу направити, але перед тим ще треба і спеціяльної праці окремих організацій, які потрохи впоювалиб цю свідомість ваги праці господині в наше громадянство. Одне тільки найголовніше лихо, що саме таких організацій нам бракує.

Х. К.

II. Зїзд кооперативних пропаґаторок.

У програму вакаційного кооперативного курсу РСУК у Ворохті, що відбувся 29. і 30. липня ц. р. входив „Зїзд кооперативних пропаґаторок". Брало в ньому участь 16 пропаґаторок, занятих при Союзах Кооператив. Цілий курс у Ворохті перейшло 9 пропаґаторок, інші прибули на сам Зїзд.

Інструкторський вишкіл на курсах С. Г. у Львові перейшло 12 пропаґаторок, одна скінчила курс люстраторів в РСУК, одна працювала при С. У., 2 відбули практику при повітових кооперативних осередках.

Зїздові проводив від РСУК сенатор Луцький, який представив у своїй вступній промові значення праці пропаґаторок. Праця нова і її шляхи нові. Це майже перші спроби. Але і з цієї першої спроби пропаґаторки вийшли переможно. Проповець пригадав напрямні праці виголошені на Іму зїзді і зібрані в книжечці, що її видав РСУК п. н. „Кооперативна пропаґаторка (II. видання)". Вони будуть актуальні і на майбутнє. Крім цього кожний терен і його потреби вимагають особистої ініціятиви.

Потім пропаґаторки здавали звідомлення з праці. Слухаючи їх бачилося немов наші села з їх недолями у ріжних сторонах. Відчувалося ті перешкоди, які ці нові працівниці стрічають на своєму шляху. Які вони не булиб, всеж треба їх поборювати і виконувати те, що корисне і потрібне. Доводиться обслуговувати свідоміші і культурні села і кооперативи, але теж Богом і людьми забуті закутини. Нераз і не два доводиться пропаґаторкам без огляду на погоду, зимно чи болото проміряти своїми ногами далекі дороги і стежки. Часто нема де переночувати, щось теплого зїсти. Але завжди треба найти нове захоплення для своєї праці і ласкаву усмішку для всіх. Ця усмішка і добре щире слово, — це часто одинокий засіб, щоби перевести в діло намірений плян.

Щож це за плян?

Збільшити зацікавлення сільської жінки для кооперативних справ, приєднуючи її в члени кооператив. Внести красу в кооперативні домівки, виробити в сільській господині пошану до себе самої і своєї праці в родині і господарстві. Навчити її господарювати на новий спосіб, відживлювати доцільно родину, дбати про хатню гігієну, дбати за гарний вигляд господарства, добувати нові джерела заробітків.

Чи одного треба навчити на селі? А в місті чи містечку? Чи так багато є там кооперативного знання? Чи всі міські господині закуповують в кооперативах міського типу, чи всі підтримують рідне виробництво? І тут теж широке поле до праці пропаґаторки.

Шуміли води Пруту, шуміли смереки довкола пансіону „Черемшини", де відбувався зїзд. Ішла рада над дальшою працею. Хай вона буде така як досі. Ініціятивна, свіжа, повна вдячних спроб у нових ділянках кооперативного життя.

Поглиблюючи своє знання новими досвідами в теорії і практиці підуть наші пропаґаторки у рідні села. Понесуть працю у найдальші закутини, а за рік зїдуться знову, щоби скласти Ревізійному Союзові свої звідомлення з праці — та зі своїми товаришками поділяться добутими досвідами. Бо кожний район інший і в кожному доводиться інакше працювати.

По кінцевому рефераті м-р Гладкої і прощальному теплому слові сенатора Луцького — понеслися горами слова кооперативної пісні:

Не страшить нас найтяжча річ,
Бо запал наш не згасне,
Минеться швидко темна ніч
І блисне сонце ясне.
Плече об плече,
Рамя об рамя,
Хай кріпне, дужчає
Спілчанська сімя.

Були на Зїзді милі гості. Пані редакторка Кисілевська, посол Пеленський, дир. Грабар, редактор Жук, директори Союзів, які брали участь в курсі, і дуже гостинний господар курсу д-р Коберський.

Голова української кооперації сенатор Павликовський прислав зїздові дуже щирий привіт.

І. Д.

Практичні поради.

Літо і осінь — це час, в якому запопадлива господиня намагається придбати всякі запаси на зиму. Давні господині з гордощами глядїли на полиці в коморі, що згинались від слоїків і пляшок. Були в них всякі конфітури, сорбети, соки і галярети.

Зуживали до цього наші бабки і мами багато гроша цукру.

Було це все знамените, але і часи були інші. Теперішня дорожня цукру, часто й овочів, при цьому невеликі заробітки не дозволяють на надто великі й дорогі запаси. Та все-ж треба щось приладити на зиму для своїх домашніх.

Способи домашньої жіночої господарки змінилися. Кухня стала лабораторією. У ній прилагоджують страви і запаси згідно з вимогами кухонної хемії. Не конче треба великої кількости для тривкости зимових запасів, саліцилю заступаємо бензоесом, бо він здоровіший. З городовинних перетворів виключаємо оцет, заступаючи його часто сіллю або лиш докладною стерилізацією. Удосконалюємо спосіб сушення грибів, городини, овочів і ягід. Місце пересолоджених конфітур і сорбетів заступають більш практичні і дешевші джеми, повидла і компоти. На німецький і чеський спосіб не треба давати до них багато цукру.

До повил можна мішати овочі кисліші зі солодшими і так щадити на цукрі. Напр. черешні і порічки, грушки з яблоками і помідорами, гарбуз з яблоками і т. п. Для великої опадности домішуємо до овочів моркву, навіть цукрові буряки.

Овочеві соки можна заварювати в д. чистих і сухих пляшках (стерилізувати). Вони знамениті до прилаждування юшок і полив. В міру потреби можна їх заварювати з цукром.

Ягоди, як вишні, черешні, агрест, афини і інші можна заварювати в пляшках і слоїках зовсім без цукру. Щораз більше поширюється заварювання городини без оцту та сушення. Деякі роди городин заварюють зі сіллю.

Треба тільки одне памятати. Овочі і городина для перетворів мусять бути дуже свіжі і чисті — слоїки і пляшки миті, дезинфековані і висушені. До миття надається найкраще порошок „Мота". Корки вишпарені, мусять щільно приставати і треба їх зазвязати шнурками.

Хто може дозволити собі, то добре закупити апарат „Века" — він дуже практичний. Хто не може, заварює всі перетвори у звичайному баняку. На дно дати сіна і перекладати ним кожну пляшку і слоїк.

Користаймо з багатого літа і подбаймо про перетвори на зиму.

І. Д.

Сторінка без політики.

ДИВОГЛЯДНІ ДОМИ.

ДІМ, ЩО ЙОГО БУДУВАЛИ 36 ЛІТ.

Вдова по голові американських заведень зброї пані Верт Вінчестер попала в сильну розпуку й тугу по втраті свого мужа. Лікарі намагалися всіма силами рятувати її перед нервовим розстроєм а то й божевіллям, одначе це їм не вдавалося. Тоді один із лікарів попав на щасливу думку, а саме, щоб відтягнути думки пані Вінчестер від небіжчика, доручив її зайнятися будовою нового дому.

Місіс Вінчестер послухала ради лікаря й не вигажуючи навіть архітекта приступила негайно без ніяких плянів до будови нового дому. Ґрунт під той дім вибрали в околицях Сан Хозе в Каліфорнії. Місіс Вінчестер сама доглядала робітників і сама теж наймала їх за денною платнею.

Роботи коло будови того дому тривали 36 літ, значить аж до смерти місіс Вінчестер у 1922 році. Дім коштував солоні грошики... повних пять міліонів долярів. Багато з тих робітників, що їх спершу приймали на два тижні, перебули на будові двацять літ.

Една Мей Бровн у своїй книжці „Історія вінчерстерського дому" пише, що той дім складається зі 160 кімнат, з яких лиш невеличка скількість нарівні зі землею. Цілий той лябіринт опалюють при допомозі пятьох ріжних систем. Одні сходи мають 42 ступні, кожний ступень високий на 2 цалі, зі закрутами, одначе ті сходи піднімаються всього на 10 стіп.

У дверях спальні місіс Вінчестер містяться скрито ріжні дзвінки, ґонґи, ґудзички, сиґнали й ріжні проводи, в яких важко визнатися. Дім має 47 коминів, одначе багато з тих коминів поставили лиш для прикраси. Крім того є 13 кімнат лазничок, усі зі шкляними дверима. В одній кімнаті уставили 4 печі й 5 радіяторів із гарячим повітрям. Деякі двері мають ручки (клямки) із золота.

В міру того, як розбудовували той дім із лябіринтом кімнат і коридорів зі сходами, закрутами й закутинами, прислуга губилася в ньому. Сторож, який перебув у тому домі 18 літ, признався зовсім щиро, що до цієї пори він ще не знає всіх кімнат.

ПАПЕРОВИЙ ДІМ.

Добродій Еліс Стенмен зі стейту Масачузетс є власником единого цього роду дому. Добродій Еліс залюбки говорив, що нічого не можна марне кидати, що навіть прочитаний часопис, який стає після того лиш клаптиком паперу, можна якслід використати. Еліс не любив ніколи викидати часописів і ніколи їх теж не викидав. Кілька літ працював він над дослідами, якби часописний папір зробити відпорним і тривалим і вкінці знайшов такий спосіб, що дозволював йому на довго зберігати папір. При тому його спосіб зберігання часописів був цікавий ще й цим, що зміст часопису на тому зовсім нічого не тратив і кожну сторінку можна легко відділити від іншої.

У 1922 р. Стенмен почав будувати із часописних сторінок дім, якого стіни грубі на 285 сторінок. Тільки віконні рами і двері зроблені в тому дивному домі з дерева. На цілу будову пішло 100.000 примірників часописів.

Ватран зроблений із самих нюйоркських часописів і має 11 стіп висоти, бюрко зроблене з вісток про перелет Ліндберґа, із комунікатів світової війни — ліжко. Із провінціяльних часописів зроблена велика підстава до годинника, з закордонних часописів — бібліотечна полиця.

Цей дім хочуть перенести на світову виставу, яку мають уладити в Ню Йорку.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Чоловік, що хоче проганяти духів.

У льондонськім Таймсі є постійний відділ листів до редакції. В однім з останніх чисел той поважний англійський часопис видрукував лист такого змісту:

„Як подають часописні інформації, Англія має до 150 замків, в яких блукають примари. Ясно, що через таких настирливих духів власники не можуть продати своїх маєтків.

Я цікавлюся сильно всім, що звязане з привидами і можу їх зовсім легко прогнати. Одначе під умовиною, що власники замків згодяться на якийсь час і безплатно прийняти мене й моїх помічників. Справа нагороди буде актуальна щойно тоді, коли я успішно виконаю своє завдання. Не відмовте мені подати ласкаво кілька адрес осіб, яким далися у знаки примари, що блукають в їх замках.

Прийміть вислови повної пошани — Франц Юнґбавер, Ґрінбахпляц 10, Обердонав (Німеччина)."

Заразливий приклад самовбивника.

Джон Ворд, про якого ми писали у вчорашньому числі, що скочив із 17 поверха на вулицю, найшов уже насідників.

За один день намагалося в Ню Йорку покінчити з життям „наймоднішим способом" дві молоді жінки. На щастя в обох випадках удалося їх урятувати. Одну зі самовбивниць схопили саме в той мент, коли вона перелазила через балюстраду балькону на 6-ім поверсі. Друга самовбивниця вспіла дістатися на ґзимс 16-го поверха, одначе поліція навчена гірким досвідом попереднього дня, вспіла її втягнути знову до мешкання. Невдячна самовбивниця попала в таку лють, що кинулася на поліцистів і намагалася в одного з них вирвати револьвер. Щоб успокоїти „нервову" самовбивницю, поліціянт, не надумуючися довго, вдарив її гумовою палицею по голові. Невдальна самовбивниця прийшла до себе аж у лічниці.

Поліція змінила тепер свою тактику і щоб не робити кандидатам на самовбивників реклями, відмовилася подати репортерам їх прізвища.

Уперта самовбивниця.

В одному льондонському шпиталі лікарі мали нагоду подивляти дуже уперту жінку, що конче хотіла покінчити самогубством. Каретка привезла до шпиталю жінку, що з невідомих причин хотіла отруїтися. Затроєння не було сильне тому і затроєна по короткому часі очуняла. Другого дня вона найшла в шпиталі контакт, відкрутила кран і ще таки втратила пакять — запалила сірник, щоб згоріти живцем. Газ очевидно вибухнув, але впертій жінці тільки згоріло волосся, бо „вогонь" здушив один лікар, який зовсім нехотячи туди навідався. Самогубниця зі сльозами в очах просила лікаря, щоб її вбив. Нещасливу жінку взяли під дуже дбайливу опіку, щоб навернути її до життя. Одначе не вдалося її припильнувати. Одного разу, коли вона говорила з сестрою милосердя, скористала з відчиненого вікна і кинулася ним на подвіря, де забилася на місці.

—o—

Найбільше астрономічне око світа.

Сочка найбільшого телескопу світа, який небавом уставлять в астрономічній обсерваторії на Мавнт Пальомар у Каліфорнії, має 6 м. проміру. Завдяки такій незвичайно сильній сочці, можна буде доглянути величезну скількість нових звізд. Сила світла нового телескопу дає змогу доглянути запалену свічку, уставлену у віддалі кільканацяти кільометрів. Американські вчені сподіються, що при допомозі того телескопу вдасться їм розвязати загадку каналів, що їх видно на Марсі.

Виґладжування сталевої ленти, в яку вправлять сочку, закінчили тепер по шестимісячній важкій праці. Ця лента важить 50 тон і її мусіли перетранспортувати у трьох відтинках окремим вантажним поїздом.

АВСТРАЛІЯ ПОБОРЮВАТИМЕ ПОСУХУ.

Австралійський уряд вислав до Швеції делеґацію, яка складається з найвизначніших інжинірів, щоб вони простудіювали гідравлічні машини, які виробляє Швеція. Австралія [illegible] ловно цікавиться тим, як побороти посуху, що минулого літа в самій новій полудневій Валії принесла великі страти — там загинуло 10 міліонів овець. Щоб сяк-так запобігти посусі, уряд покищо наводнює поля. У Швеції інжиніри оглянули багато водних гатей. Головну увагу присвятили вони цементованим будівлям з великими запасами води. Із Швеції австралійська делеґація літаком відлетіла до Латвії, щоб там оглянути велику електрівню в Кеґумс біля Риґи, яку будують шведські інжиніри.

Представникам австралійського уряду [illegible] докладно показували; їм давали пояснення інжиніри, що в Австралії працювали більше як 18 місяців над будовою ґіґантського проекту, що мав на меті використати практично величезну водну силу Австралії. У вислід того всього австралійський уряд затвердив плян будови великої електрівні на ріці Кевоз. Крім того [illegible] також затвердив плян зелектрифікування [illegible] вої полудневої Валії. У проекті є також будова електрівні на ріці Снови у силі 250.000 [illegible] електрифікація більше як 600 км. залізничної лінії, що виходить з Сідней.

—o—

СІНКЛЄР ЛЮЇС АКТОРОМ.

Славний американський повістяр Сінклер Люїс, рішив випробувати свої сили на [illegible]ській ділянці.

Дебют Люїса відбувся в малім провінціяльнім місті. Він грав у песі, перерібці з [illegible] повісти „Тут це неможливе". Всі нюйоркські часописи вислали на першу виставу своїх критиків. Успіх письменника був величезний. Знаменитий повістяр виявився першорядним актором.

Після вистави Люїс заявив репортерам:

— Не знаю, чи буду грати в Ню Йорку. Я поставив цю песу і грав у ній виключно для власного вдоволення. Мене лякали, що скомпромітую свою славу письменника тим, що виступлю на сценічних дошках. Я відповів, що як воно справді так, то моя слава не дуже [illegible]

—o—

САМОВБИВСТВО КОШТУВАЛО 150 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

Смертельний скок Джона Ворда з висоти 17-го поверха в готелі Ґотам при пятій [illegible] коштував місто ні менше, ні більше, лиш [illegible] тисяч долярів.

Сам маґістрат видав більше, як 30.000 [illegible] намагаючися урятувати самовбивника і [illegible]зував пожежників та поліцію. Купці, які [illegible] у сусідстві свої крамниці, обчислили, що [illegible] стратили найменше 100.000 долярів, бо [illegible] кількох годин вулиця була заповнена [illegible] таким чином доступ до крамниць був [illegible] замкнений. Також і готель Ґотам [illegible] сильні шкоди.

Коли Ворд стояв на ґзимсі, радіо [illegible]ляло що хвилини про те, що він робить і [illegible] усе те чув, тому, що за його плечима [illegible]ставлений апарат.

Божевільний випередив своїх спасителів [illegible] кілька секунд. Якщо він був би скочив [illegible]го пожежники булиб успіли розпростерти [illegible] соті 16-го поверху великий кусень [illegible] куди теж був би Ворд упав.

—o—

ЦЕЗАР ПО-СУЧАСНОМУ.

У льондонських театрах щораз [illegible] спроби, щоб виставляти песи Шекспіра [illegible]дерному. Найбільше тих вистав робить [illegible]левізійних апаратів. За „Гамлетом" і [illegible] та Кресидою" прийшла черга на „Юлія Цезаря". З тої песи зробили студію „[illegible] татур". Виконавці головних ролів [illegible]ських військових одностроях, [illegible] у звичайних сучасних одягах, а [illegible] видно було танки, літаки та газові [illegible] як убити Цезаря обговорюють Кассій і [illegible] каварні за склянкою пива. При [illegible] тушні, чути вистріли бравнінґів. [illegible] пробивають кинджалом, щоб [illegible] історичній правді. Вся драма [illegible] шумі вистрілів і літаків. У телевізійній [illegible] використали світло і тінь, що [illegible] редати на театральній сцені. Можна [illegible] вника, як передавати монологи [illegible] артиста з зачиненими устами, а [illegible]зати передавати іншим голосом. [illegible]ґлійським критикам модернізований [illegible] зії „Юлій Цезар" дуже сподобався.

—o—

Участь українців у відкритті памятника королеві Альбертові над Ізерою в Бельгії.

Дня 24-го липня ц. р. відбулося в містечку Ніюпорт, над берегами річки Ізер, яка вливаєть ся до Північного Моря, величаве відкриття памятника королеві Альбертові, що його збудували бельгійські комбатанти свому начальному вождові з великої війни (1914—1918). В церемонії відкриття взяли участь: королівська родина, бельгійський уряд, представники союзних армій: французької — маршал Петен, англійської та американської, що боролися під командою короля Альберта. Дуже зворушлива картина — це дефіляда всіх боєвих прапорів бельгійської армії з кампанії 1914—1918.

На запрошення організаційного комітету прибули на відкриття делегації українських комбатантських організацій у Бельгії: Товариства бувших українських Вояків в Бельгії (відділи в Брюселі і Ліежі з двома прапорами) та „Союз Українських Старшин" з одним прапором. Нашим делегатам призначили місце в групі союзників, зараз за французькими комбатантами. По дефіляді перед памятником і офіційною трибуною наша делегація склала у стіп памятника вінок з національною стяжкою і написом.

Участь українських комбатантів в маніфестації привитали окликами бельгійські комбатанти, яких було понад 30.000 людей, а заповідач радія передав на хвилях етеру про дефіляду українських прапорів.

—о—

Сензаційний шпигунський процес у Льондоні.

В середу 3. ц. м. почався в Льондоні сензаційний процес проти б. інспектора фабрики Вікерса Армстронга, Робінзона Волкера. Він купив від одного урядовця фабрики дві копії плянів до літака, щоб опісля вислати їх до Москви. Волкер признався, що був одночасно шпигуном для трьох держав, платив урядовцям фабрик Вікерса-Армстронга по 10 шилінгів за копію.

Волкера арештували у хвилині, коли з копіями виходив із фабрики від одного урядовця.

—о—

Польська преса взиває до бойкоту Бразилії.

Польська преса пише: До Ню Йорку дійшли вісти з Куритиби, що військові власти в Парані і Сан Катеріні заборонили польським священикам виголошувати проповіди і відмовляти молитви по польськи погрожуючи арештом. Всі куритибські часописи помістили статтю, зредаговану командою військової округи в Куритибі, звернену проти польського духовенства в Парані і проти єпископа Кубіни і світового союзу поляків. Тому парох польської парохії кс. Купчик у Куритибі замкнув польський костел ім. св. Станислава, передав ключі єпископській курії і виїхав. З цього приводу польська преса закликує до бойкоту Бразилії.

БОМБАРДУВАННЯ ГАНКОВ.

Підчас налету японських літаків на Ганков в середу 3-го рано, китайці втратили в повітряних боях 37 літаків.

Китайські джерела подають, що рівночасно в цих боях китайські летуни зістрілили 12 японських літаків.

„Вовки в овечій шкірі".

Комуністичний комітет у Ню-Йорку розіслав до католицького духовенства Ню-Йорку брошуру п. н. „Відозва до католиків", в якій провідник американських комуністів, Ірл Бравдер „простягає руку до католиків з метою обговорення братньої співпраці". Цей факт обговорювали священики на недільних проповідях по церквах, перестерігаючи вірних перед „вовками в овечій шкірі". Парох при церкві св. Патрика заявив, що поширювання тієї комуністичної відозви треба вважати актом розпуки комуністів, яким в Америці усувається ґрунт з під ніг.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чешкові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Стефанія Пашкевич, Львів, 5 зол., Евгенія Пашкевичева, Львів, 2 зол., Н. Н., Львів, 5 зол. Іван Дзялів, службовик „Народної Гостиниці", Львів, 2 зол. і кличе: д-ра Осипа Дзядика з Баворова і Максима Балуха зі Львова.

МІНІСТР БЕК У НОРВЕГІЇ.

З нагоди 66-тих уродин норвезького короля Гакона VII, міністр Бек вписався до окремої книги в королівській палаті в Осльо. Відтак відбув прогулку кораблем до місцевости Гортен, де оглянув доки воєнних кораблів і фабрику торпед.

МІЖНАРОДНІЙ АНТРОПОЛЬОГІЧНИЙ КОНҐРЕС.

У Копенгазі відбуває наради ІІ-ий міжнародний конґрес антропольоґічних і етнольоґічних наук при участи понад 700 учених з 35 держав. На відкриття конґресу прибув король. Головною темою конґресу є справа раси в антропольоґії. Після закриття конґресу 6. ц. м. учасники конґресу виїдуть на тридenну подорож по Данії.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ.

Ферійна комісія Т-ва „Основа" у Львові пригадує, що подання про прийняття на всі виділи політехніки слід вносити 19-го і 20-го вересня. До подання треба долучити: 1) життєпис, 2) метрику народин, 3) свідоцтво зрілости, 4) три знимки, 5) військовий документ, 6) свідоцтво моральности, коли кандидат мав перерву в науці, 7) посвідку лікарських оглядин, 8) для кандидатів на механічний виділ посвідку відбутої 4-тижневої практики.

Речинець лікарських оглядин 14-го і 15-го вересня. Оплати: за вступні іспити 20 зол., маніпуляційна 10 зол., за лікарські оглядини 4 зол.

Предмети вступного іспиту:

На **механічному виділі:** 1) математика, 2) фізика, 3) начеркова ґеометрія, 4) шкіцування, психотехніка. **На виділі інжинирії:** 1) математика, 2) начеркова ґеометрія, 3) шкіцування. На **хемічному виділі:** 1) фізика, 2) хемія На **архитектурі:** 1) начеркова ґеометрія, 2) шкіцування, 3) історія мистецтва. На **рільничо-лісовому виділі:** 1) математика, 2) природа Польщі.

Для підготови кандидатів до вище згаданих іспитів улаштовує Т-во „Основа", як щорічно, підготовні курси. Курси починаються 15-го серпня в домівці Т-ва „Основа". Зголошення на курси приймаються письменно до дня 10-го серпня або особисто від 10-го серпня в домівці „Основи", пл. св. Юра ч. 5. Ближчі інформації щодо вступного іспиту, курсів і т. д. дає ферійна комісія письменно до дня 10-го серпня, і від 10-го серпня в домівці „Основа" від год. 12—2. **Ферійна Комісія Т-ва „Основа".**

СТУДІЇ В АКАДЕМІЇ ЗАКОРДОННОЇ ТОРГОВЛІ У ЛЬВОВІ.

Академія Закордонної Торговлі у Львові підготовляє кандидатів на організаторів і працівників у торговлі, промислі, банковости, адміністрації та на вчителів у торговельних школах.

Студії в А. З. Т. тривають чотири роки. У звязку з признанням школі повних академічних прав А. З. Т. буде надавати своїм абсольвентам по зложенні кінцевого іспиту титул маґістра комерційних наук.

При вписі на 1-ий рік студій вступного іспиту нема. Приймають з матурою, в першу чергу з поступом добрим усіх типів, з кожним роком із більшим обмеженням, з огляду на зростаючий наплив подань. В мин. академічному році поважне число подань відкинули.

Студії в А. З. Т. вимагають систематичної інтенсивної праці увесь рік, тому поручаємо їх лише тим, що готові солідно ввесь час працювати. Що правда, від минулого акад. року обовязують деякі полекші в студіях, а саме: щоб перейти на вищий рік, треба здати лише означену кількість предметів (на І-ім році — 7); решту (5) можна здавати пізніше. Крім того при повторенні року зачислюють усі здані попередньо іспити.

Річні оплати складаються: з вписового й оплати за лікарську опіку 60 зол., річної такси 300 зол., іспитових такс по 6 зол. за кожний предмет. Разом 450 зол. річно. При вписі на перший рік треба зложити на конто оплат 210 зол. у противному випадку відмовлять впису. Дістати відложення такси досить трудно; на І. році тільки виїмково признають кільканацятьом селянським дітям. До подання в справі відложення треба долучити свідоцтво незаможности, потверджене старостовом або скарбовим урядом.

Лікарські оглядини відбуватимуться в клініці при вул. Піярів 4—6 для кандидатів у днях: 20—23 вересня включно, для кандидаток: 20. і 22. вересня, в годинах 8—10. і 15.30—16.30. Посвідку оглядин можна відібрати лише особисто щойно в 48 годин по оглядинах.

До подання в справі прийняття долучити: метрику хрещення, свідоцтво зрілости, свідоцтво з 8-ої кл., посвідку лікарських оглядин, військовий документ, опис життя, свідоцтво моральности, якщо кандидат (-ка) має перерву в студіях. Усі залучники мають бути в оригіналі.

Вписи принятих: 19—26. вересня.

В часі вношення подань прохаємо зголошуватися по ближчі інформації і для уможливлення евіденції принятих та відкинених подань до домівки Т-ва Українських Студентів А. З. Т., що міститься в будинку Академії (сутерини) при вул. Сакраментон 10. Години дижурного будуть означені в оповістці за ґабльоткою Т-ва у вестибулі.

Т-во Українських Студентів А. З. Т., як т-во професійне, гуртує всіх українців-студентів А. З. Т., дбає про планове наставлення до студій серед своїх членів з метою виховати економіста-суспільника й підприємчивого фаховця-організатора. Улаштовуванням відповідних рефератів і підготовних, переіспитових курсів, помагає видатно своїм членам у студіях. Тому з уваги на зорганізованість студентства й успіх у студіях, кожний новоприйнятий студент А. З. Т. — українець (ка) обовязаний (на) вписатися зараз з початком акад. року в члени цього Т-ва.

За Управу Т-ва українських студентів А. З. Т

Білинський Клявдій, голова. Дужий Петро, секретар.

Участь українців у відкритті памятника королеві Альбертові над Ізерою в Бельгії.

Дня 24-го липня ц. р. відбулося в містечку Ніпорт, над берегами річки Ізер, яка вливаеться до Північного Моря, величаве відкриття памятника королеві Альбертові, що його збудували бельгійські комбатанти свому начальному вождові з великої війни (1914—1918). В церемонії відкриття взяли участь: королівська родина, бельгійський уряд, представники союзних армій: французької — маршал Петен, англійської та американської, що боролися під командою короля Альберта. Дуже зворушлива картина — це була дефіляда всіх боевих прапорів бельгійської армії з кампанії 1914—1918.

На запросини організаційного комітету прибули на відкриття делегації українських комбатантських організацій у Бельгії: Товариства бувших українських Вояків в Бельгії (відділи в Брюселі і Ліежі з двома прапорами) та „Союз Українських Старшин" з одним прапором. Нашим делегатам призначили місце в ґрупі союзників, зараз за французькими комбатантами. По дефіляді перед памятником і офіційною трибуною наша делеґація склала у стіп памятника вінок з національною стяжкою і написом.

Участь українських комбатантів в маніфестації привитали окликами бельгійські комбатанти, яких було понад 30.000 людей, а заповідач радія передав на хвилях етеру про дефіляду українських прапорів.

—o—

Сензаційний шпигунський процес у Льондоні.

В середу 3. ц. м. почався в Льондоні сензаційний процес проти б. інспектора фабрики Вікерса Армстронґа, Робінзона Волкера. Він купив від одного урядовця фабрики дві копії запальників до літака, щоб опісля вислати їх до Москви. Волкер признався, що був одночасно шпигуном для трьох держав, платив урядовцям фабрик Вікерса-Армстронґа по 10 шилінґів за копію.

Волкера арештували у хвилині, коли з копіями виходив із фабрики від одного урядовця.

—o—

Польська преса взиває до бойкоту Бразилії.

Польська преса пише: До Ню Йорку дійшли вісти з Куритиби, що військові власти в Парані і Св. Катерині заборонили польським священикам виголошувати проповіди і відмовляти молитви по польськи погрожуючи арештом. Всі куритибські часописи помістили статтю, зредаговану командою військової округи в Куритибі, звернену проти польського духовенства в Парані і проти єпископа Кубіни і світового союзу поляків. Тому парох польської парохії кс. Купчик у Куритибі замкнув польський костел ім. св. Станислава, передав ключі єпископській курії і виїхав. З цього приводу польська преса наклику е до бойкоту Бразилії.

БОМБАРДУВАННЯ ГАНКОВ.

Підчас налету японських літаків на Ганков в середу 3-го рано, китайці втратили в повітряних боях 37 літаків.

Китайські джерела подають, що рівночасно в цих боях китайські летуни зістрілили 12 японських літаків.

„Вовки в овечій шкірі".

Комуністичний комітет у Ню-Йорку розіслав до католицького духовенства Ню-Йорку брошуру п. н. „Відозва до католиків", в якій провідник американських комуністів, Ірл Бравдер, „простягає руку до католиків з метою обєднання братньої співпраці". Цей факт обговорили священики на недільних проповідях по церквах, перестерігаючи вірних перед „вовками в овечій шкірі". Парох при церкві св. Патрика заявив, що поширювання тієї комуністичної відозви треба вважати актом розпуки комуністів, яким в Америці усувається ґрунт з під ніг.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" п. Стефанія Пашкевич, Львів, 5 зол., Евгенія Пашкевичева, Львів, 2 зол., Н. Н., Львів, 1 зол., Іван Дзядів, службовик „Народної Гостинниці", Львів, 2 зол. і кличе: д-ра Осипа Бойка з Баворова і Максима Балуха зі Львова.

МІНІСТР БЕК У НОРВЕҐІЇ.

З нагоди 66-тих уродин норвезького короля Гакона VII, міністр Бек вписався до окремої книги в королівській палаті в Осльо. Відтак відбув прогульку кораблем до місцевости Гортен, де оглянув доки воєнних кораблів і фабрику торпед.

МІЖНАРОДНІЙ АНТРОПОЛЬОҐІЧНИЙ КОНҐРЕС.

У Копенгазі відбуває наради ІІ-ий міжнародний конґрес антропольоґічних і етнольоґічних наук при участи понад 700 учених з 35 держав. На відкриття конґресу прибув король. Головною темою конґресу є справа раси в антропольоґії. Після закриття конґресу 6. ц. м. учасники конґресу виїдуть на триденну подорож по Данії.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ.

Ферійна комісія Т-ва „Основа" у Львові пригадує, що подання про прийняття на всі виділи політехніки слід вносити 19-го і 20-го вересня. До подання треба долучити: 1) життепис, 2) метрику народин, 3) свідоцтво зрілости, 4) три знимки, 5) військовий документ, 6) свідоцтво моральности, коли кандидат мав перерву в науці, 7) посвідку лікарських оглядин, 8) для кандидатів на механічний виділ посвідку відбутої 4-тижневої практики.

Речинець лікарських оглядин 14-го і 15-го вересня. Оплати: за вступні іспити 20 зол., маніпуляційна 10 зол., за лікарські оглядини 4 зол.

Предмети вступного іспиту:

На **механічному виділі:** 1) математика, 2) фізика, 3) начеркова ґеометрія, 4) шкіцування, психотехніка. **На виділі інжинірії:** 1) математика, 2) начеркова ґеометрія, 3) шкіцування. На **хемічному виділі:** 1) фізика, 2) хемія На **архітектурі:** 1) начеркова ґеометрія, 2) шкіцування, 3) історія мистецтва. На **рільничо-лісовому виділі:** 1) математика, 2) природа Польщі.

Для підготови кандидатів до вище згаданих іспитів улаштовує Т-во „Основа", як щорічно, підготовні курси. Курси починаються 15-го серпня в домівці Т-ва „Основа". Зголошення на курси приймаються письменно до дня 10-го серпня або особисто від 10-го серпня в домівці „Основи", пл. св. Юра ч. 5. Ближчі інформації щодо вступного іспиту, курсів і т. д. дає ферійна комісія письменно до дня 10-го серпня, і від 10-го серпня в домівці „Основа" від год. 12—2. Ферійна Комісія Т-ва „Основа".

СТУДІЇ В АКАДЕМІЇ ЗАКОРДОННОЇ ТОРГОВЛІ У ЛЬВОВІ.

Академія Закордонної Торговлі у Львові підготовляє кандидатів на організаторів і працівників у торговлі, промислі, банковості, адміністрації та на вчителів у торговельних школах.

Студії в А. З. Т. тривають чотири роки. У звязку з признанням школі повних академічних прав А. З. Т. буде надавати своїм абсольвентам по зложенні кінцевого іспиту титул маґістра комерційних наук.

При вписі на І-ий рік студій вступного іспиту нема. Приймають з матурою, в першу чергу з поступом добрим усіх типів, з кожним роком із більшим обмеженням, з огляду на зростаючий наплив подань. В мин. академічному році поважне число подань відкинули.

Студії в А. З. Т. вимагають систематичної інтенсивної праці увесь рік, тому поручаємо їх лише тим, що готові солідно ввесь час працювати. Що правда, від минулого акад. року обовязують деякі полекші в студіях, а саме: щоб перейти на вищий рік, треба здати лише означену кількість предметів (на І-ім році — 7); решту (5) можна здавати пізніше. Крім того при повторенні року зачислюють усі здані попередньо іспити.

Річні оплати складаються: з вписового й оплати за лікарську опіку 60 зол., річної такси 300 зол., іспитових такс по 6 зол. за кожний предмет. Разом 450 зол. річно. При вписі на перший рік треба зложити на конто оплат 210 зол. у противному випадку відмовлять впису. Дістати відложення такси досить трудно; на І. році тільки винятково признають кільканадцятьом селянським дітям. До подання в справі відложення треба долучити свідоцтво незаможности, потверджене старостом або скарбовим урядом.

Лікарські оглядини відбуватимуться в клініці при вул. Піярів 4—6 для кандидатів у днях: 20—23 вересня включно, для кандидаток: 20. і 22. вересня, в годинах 8—10. і 15.30—16.30. Посвідку оглядин можна відібрати лише особисто щойно в 48 годин по оглядинах.

До подання в справі приняття долучити: метрику хрещення, свідоцтво зрілости, свідоцтво з 8-ої кл., посвідку лікарських оглядин, військовий документ, опис життя, свідоцтво моральности, якщо кандидат (-ка) має перерву в студіях. Усі залучники мають бути в оригінали.

Вписи принятих: 19—26. вересня.

В часі внесення подань прохаемо зголошуватися по ближчі інформації і для уможливлення евіденції принятих та відкинених подань до домівки Т-ва Українських Студентів А. З. Т., що міститься в будинку Академії (сутерини) при вул. Сакраменток 10. Години дижурного будуть означені в оповістці за таблькою Т-ва у вестибулі.

Т-во Українських Студентів А. З. Т., як т-во професійне, гуртує всіх українців-студентів А. З. Т., дбає про планове наставлення до студій серед своїх членів з метою виховати економіста-суспільника й підприемчивого фахівця-організатора. Улаштуванням відповідних рефератів і підготовних, передіспитових курсів, помагає видатно своїм членам у студіях. Тому з уваги на зорганізованість студентства й успіх у студіях, кожний новопринятий студент А. З. Т. — українець (ка) обовязаний (на) вписатися зараз з початком акад. року в члени цього Т-ва.

За Управу Т-ва українських студентів А. З. Т.
Білинський Клявдій, голова. Дужий Петро, секретар.

З нових видань.

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ. Верхами лемківського Бескиду. (Мандрівницький провідник по Лемківщині.) Львів, 1938. Накладом Українського Туристично-краєзнавчого Т-ва „Плай“, сторін 54+2 з мапкою Лемківщини.

Перед нами невеличка, гарненька, в чепурній обгортці книжечка, написана з такою любовю до Лемківщини, яку рідко в подібних туристичних провідниках можна стрінути. В авторі можна пізнати не тільки родовитого лемка, що тепер, відірваний від рідної закутини, тужить за нею, але бачимо в ньому мандрівника, що своїми ногами перейшов усі закутини цієї прекрасної країни, заселеної лемківським племенем.

Книжечка має добрий розмір і складена вона популярно, але в науковий спосіб. Видно, автор завдав собі праці, бо на початку кинув оком на історичний розвій терену, його підсоння, рістню, не забув про праісторію людини, потім натякнув на сліди лемківської бувальщини. Де не ступимо ногою, всюди бачимо автора перед собою, як мандрівника. Він показує нам також і теперішнє життя лемків, їх культуру, змагання до кращого. Тут бачимо лемка на лоні природи, як добуває собі прожиток, як виробляє зі скал жорна, оселки, бруси до гострення, як розвозить світами смолу, дьоготь по всіх усюдах, як несе гриби і суниці до міста, як по цілій Галичині дротує горшки. Бачимо також і тих духових робітників, що працювали і працюють нині для Лемківщини.

Автор веде нас мандрівницькими шляхами і вміє вести. Показує те, що найкраще на Лемківщині, від Сянока почавши, по нашу останню твердиню в санчівській окрузі Білу Воду і Чорну Воду, де лемки випалюють вапно. Показує нам звалища давніх замків на Лемківщині, веде нас по печерах лемківських збійників, ловимо з ним пструти по лемківських річках, спинаємося по вірлиних скелях, йдемо з ним на „княжий путь“ — коло Тилича, вступаємо до наших славних живців, віддихаємо свіжим гірським повітрям і викупавшися в цілющих лемківських водах, вступаємо до історичного лемківського музею в Сяноці. Всі туристи, що звиджують Лемківщину будуть авторові за цей провідник вдячні, а всі інші прочитають його як найцікавішу повістку.

Іван Филипчак.

—o—

БОМБАРДУЮТЬ ВАЛЕНСІЮ.

З головної кватири війська ген. Франко повідомляють, що на фронті Ебро червоні потерпіли нову поразку. Їх втрати величанські. На відтинку Файон національні війська відбили атаку червоних, які втратили тут коло 300 вбитих і до 100 полонених. В околицях Ґвадалярії на фронті Теруелю національне військо теж відперло наступ. І тут теж втрати червоних поважні.

Впав м. і. один червоний літак. Національне летунство бомбардувало двірці в Госпіталєт і Точшаґонії та військову фабрику в Паітрозо, де вибухли пожежі.

В четвер ранком національні летуни тричі бомбардували Валенсію. Багато бомб упало в дільницях Грао, Кабаналь і Назарет.

—o—

НОВИНКИ.

— **Преосв. Діонізій Няраді,** гр. кат. єпископ українців у Югославії, приїхав до Галичини. Єпископ відвідав Львів, Словіту і вибирається до Підлютого.

— **Масові ревізії й арештування.** Дня 25. м. м. поліція з Гусятина перевела ревізію та арештувала: Омеляна Бадуру, гімн. ученика, Семена Москалюка, кооп. крамаря, Василя Дочака — всіх зі Сидорова та Івана Третяка кравця зі с. Кривенького коло Гусятина. — Дня 28. м. м. перевела поліція з Янчина ревізії в селах: Дусанів, Бачів, Подусільна і Болотня, перемишлянського повіту. Поліція арештувала Василя Гривнака з Бачева, Теодора Барана з Болотні, студ. прав Михайла Бабяка з Дусанова; дня 1. ц. м. Василя Івахова, ґімн. абс. з Подусільної та Осипа Гриценева, секретаря збірної громади в Янчині, з Болотні. Одночасно у згаданих селах поліція переводить дальші арештування. Арештованих відвозить поліція до арештів у Перемишлянах.

— **Згоріла кооператива.** В Добрачині, пов. Сокаль, згорів громадський дім з кооперативою „Боротьба“ та ремізою пожежної сторожі. Втрата 5.500 зол. Причина пожежі невідома.

— **Прищиця в Сокільниках.** У польському селі Сокільниках під Львовом появилася пошесть прищиці в коров.

— **Буря з дощем над Львовом.** В ночі зі середи на четвер 4. ц. м. перейшла над Львовом сильна буря з громами і зливним дощем. У четвер до полудня панувала далі тропікальна спека. В год. 2.30 пополудні знову перейшла буря з громами і зі зливним дощем.

— **Згублені предмети — можна відібрати.** У переховї управи м. Львова є до відібрання найдені на вулицях, площах і міських купелищах такі предмети: тектурові валізки, окуляри, вічні олівці, кілька визок ключів, кілька жіночих торбинок, золоті перстені, золоті, ніклеві мужеські й жіночі годинники і т. і., гроші в білоні, сріблі та золотових банкнотах. Повищі предмети можна відібрати після доказу права власности у Виділі Va/1 Міської Управи, вул. Рутовського 11, І. п. в год. 10—12.

— **Ціла родина затроїлася грибами.** В четвер рано виїхала каретка рятункового поготівля зі Львова до Сихова, де затроїлася грибами ціла родина робітника Михайла Будрика. У грізному стані кареткою відвезли до шпиталю у Львові 42-літнього Михайла Будрика, 45-літню Софію, 13-літнього Станислава і 8-літнього Владислава.

— **Львівська хроніка.** В четвер передполуднем робітники Михайло і Петро Шмотолохи побили важко на Бернардинській площі Мечислава Юшкевича посварившись за мулярську щітку підчас віднови фасади дому при вул. Асника ч. 1. Важко раненого Юшкевича відвезли до шпиталю, обох напасників арештувала поліція. — З помешкання Володимира Ясеницького (вул. Леґіонів 7) невідомий злодій вкрав одіння вартости 300 зол. — В ночі зі середи на четвер намагалась отроїти йодиною Катерина Затварницька (вул. Вірменська ч. 8), яку відвезли до шпиталю. — При вул. Бема наколесник наїхав на 4-літню дівчину Софію Дамерман. Її відвезли до шпиталю.

— **Страшна злива на Гуцульщині.** На днях лютувала над Гуцульщиною страшна злива. Між Косовом і Жабєм вода підмила беріг, забрала половину одного мосту та зірвала другий. Крім того нанесла на дорогу масу гірського каміння так, що комунікація якийсь час була припинена. Небезпеки повені нема, бо вода з кожним днем опадає.

— **Військо врятувало село перед повним** знищенням. Підчас бурі, що перейшла в останніх днях над гнезненським повітом, грім ударив у стодолу одного селянина в селі Ястшембьво. Саме тоді переїздила через село школа підхорунжих протилетунської артилерії. Комендант зорієнтувався вмить, що може згоріти ціле село і тому поспішив з допомогою. Військо рятувало будинок аж доки не приїхала пожежна сторожа. Вогонь зльокалізовано.

— **Обкидав поліцаїв цеглами.** З арешту у Бродах утік Франц Миколаєвич зі Сидонівки. Підчас арештування в його обороні станув брат Станислав, який з кількома іншими мужчинами розібрав швидко кухню та обкидав поліцаїв цеглою, вдаривши одного з них Чорнобая в ногу, другого поліцая Кордовського у плечі. Тому що Миколаєвич демолював теж цеглою помешкання солтиса Олександра Губерта, поліцаї покористувалися зброєю і відігнали напасників.

— **Хвиля пожеж від громів.** В останніх днях згинуло від громів на Волині 9 осіб. На полі підчас жнив згинув від грому Григор Литвинчук зі Стрілиськ пов. Володимир і Варвара Симоник зі села Вороньна пов. Ковель. Під стіжками збіжжа згинули від грому Василина Артищук з Паридуб пов. Ковель і Петро Лотоцький з Чудлів пов. Сарни. Від громів у помешканні згинули: Іларіон і Теодозія Бартків, Петро і Дмитро Новосад і Наталія Штун. Крім того грім поразив кількадесять осіб. На польсько-литовськім кордоні вибухло 20 пожеж від громів. Далі грім убив одного пачкаря і двох литовських вояків з прикордонної сторожі. На польсько-литовському кордоні вибухли пожежі в 15-ох селах. До того буревій заподіяв великі спустошення в городах і на полях.

— **Перепустки до Литви.** Завдяки порозумінню прикордонної польської влади з литовською, литовська прикордонна влада почала давати індивідуальні та збірні перепустки літникам і туристам, щоб могли відвідувати прикордонні місцевости на Литві. Видали вже коло 350 таких перепусток лікувальникам із Друскеник, із яких більшість це шкільні кольонії. Перепустки видають на 1—3 дні для відвідин литовських місцевостей.

— **Нешлюбні діти — суспільною катастрофою большевиків.** Справа нешлюбних дітей прибрала в останніх часах розміри суспільної катастрофи. Аліментаційні процеси і досліди у справі устійнення хто є батьком нешлюбної дитини, є головною частиною справ, що ними займаються большевицькі суди. Такі процеси тягнуться дуже часто три роки, як це діється у Москві і переходять через усі судові інстанції, викликуючи хаос і дезорганізацію у вимірі справедливости.

— **Рятуються пожежою лісів перед погонею Ґ. П. У.** В архангельській провінції вибухли масові пожежі лісів, де державні підприємства рубають дерево. Ґ. П. У. устійнило, що підпали доконують масово робітники, що складаються з політичних вязнів з концентраційних таборів і селян, примусово засланих на північ до рубання лісів. Ці нещасливі, голодні і неоплачені засланці втікають масово по кількадесять осіб і палять ліси, щоб унеможливити дальше рубання дерева та спинити погоню за ними відділів Ґ. П. У. Ліси горять на великих просторах і викликують велитенські втрати.

— **Велика афера з пачкуванням наркотиків.** Поліція в Єрусалимі викрила велику аферу з пачкуванням героїни і кокаїни вартости кільканадцять тисяч фунтів штерлінґів. Героїну і кокаїну найшла поліція в окладинках понад 80 примірників біблії, що їх переслано з Парижа до Палестини. На основі інформацій паризької поліції єрусалимська поліція встигла затримати більшу кількість надісланих поштовим урядом примірників біблії.

— **Пошесть червінки між дітьми в Румунії.** В Ґалацу вибухла в останньому часі грізна пошесть червінки між дітьми і робить найбільше спустошення між бідним населенням міста. Рятункова акція натрапляє на перешкоди, бо на місці нема відповідних лікарств. Тому, що пошесть забирала щораз то більше жертв між дітьми, міністерство здоровля вислало до Ґалацу окремий гурт лікарів і відповідні лікарства.

— **Армія учителів в Англії.** З даних офіційної анґлійської статистики виходить, що в державних урядах було 1. квітня ц. р. 376.491 урядовців в Анґлії, з того 275.085 мужчин і 101.406 жінок. На пошті працювало 224.374 урядовців, міністерство праці мало 26.934, міністерство війни, летунства і національної оборони 22.245 урядовців. Народніх учителів, які творять спеціяльну катеґорію, було 168.014 осіб. Слід згадати, що числа учителів зі Шкотії не вчислено сюди. Пересічний кошт утримання одного ученика виносить менше більше коло 10 фунтів штерлінґів річно.

— **Будова олімпійського села у Гельсінґфорсі.** У столиці Фінляндії Гельсінґфорсі почали вже підготовну працю до орґанізації світової Олімпіяди в 1940 р. Найбільшою журбою орґанізаційного комітету є придбання відповідних приміщень для спортовців, які братимуть участь в Олімпіяді і публики, що прибуде на Олімпіяду. Тому, що зацікавлення Олімпіядою дуже велике, бо нпр. зі Стокгольму надійшло до тепер понад 500 замовлень на кімнати, орґанізаційний комітет задумує в найближчому часі приступити до будови т. зв. олімпійського села, в якому мешкатимуть всі спортовці, ... військо. Тепер Гельсінґфорс має ледви 3500 кімнат у гостинницях і пансіонах. Зате ... зможе примістити 50.000 видців так, що з ... справою не буде клопотів. Олімпіяда ... 16 днів і зачнеться найскоріше 24. або 25. ... ня. Велику прислугу фінляндським орґанізаторам зробила Японія надсилаючи літературу пропаґандових матеріялів.

— **Безробітний продає око за 1.500 долярів.** Безробітний Ґвайтіґ з Альберти в Канаді прочитав в однім з часописів, що сліпі можуть провидіти, якщо їм лікарі перещіплять здорові очі. Тому оголосив в одному з часописів, що продасть своє око за 1.500 долярів. Репортерам заявив, що не робить цього для реклями, а бажає допомогти собі, нащі й одному сліпому. 1.500 долярів зажадав тому, що таку суму ту дістає робітник від обезпеченевого товариства, якщо втратить око.

— **Повінь на Формозі.** Від двох днів лютує на Формозі страшна буря зі зливним дощем. Вода підмила залізничі шляхи і тому комунікаційний рух перерваний. 30 домів зірвала, 215 під водою.

— **Траґічний кінець любовної ідилії.** ...ська преса подала вістку про траґічний кінець романтичної ідилії мадярського аристократа з молоденькою дівчиною будапештською міщанина. 16-літня донька одного з будапештських кравців пізнала на острові св. Маргарети кн. Одешальчі. Князь запросив гарну ... свого замку в північній Мадярщині, ...

туди. Тимчасом батьки гарної дівчини почали розшуки і знайшли її по якімсь часі в помешканні князя в Будапешті. Одначе їх донька зажила кільканацять порошків, щоб скінчити самогубством, бо князь відмовився одружитись з легковірною дівчиною.

— **Невже переворот у дактильоскопії?** Португальська кримінальна поліція ствердила дуже рідкий випадок подібности дактильоскопійних відтисків пальців і віддала ученим цю справу, щоб її висвітлили. На основі відтисків пальців арештованого проступника поліція устійнила, що він був уже 24 рази караний і двома наворотами засланий до Африки, з того перший раз в 1908 р. Арештований заперечив цьому звертаючи увагу поліції, що не могли його висилати на заслання в 1908 р., бо мав тоді ледви 7 років. Слідство виявило, що тут дійсно йде про дві окремі особи, які мають однакові дактильоскопійні відтиски пальців.

— **Несамовита втеча небезпечного бандита.** Париська преса пише, що зі шпиталю для божевільних в Евре втік небезпечний бандит Кусовінський. Його арештувала поліція два місяці тому підчас драматичної погоні, Кусовінський відстрілювався і тому підчас перестрілки з поліцією був ранений в голову. Перевезений до шпиталю Кусовінський втік 18. червня ц. р. Одначе поліції вдалося його арештувати і тоді Кусовінський почав зраджувати обяви умової недуги. Тому відвезено його до шпиталю для божевільних, де в останніх днях зняли йому кайдани з ніг, залишаючи його на ніч у кафтані безпеки. Тимчасом Кусовінський, хоч ще не вилічений зовсім з ран, без одного ока і зі зломаною рукою, розірвав зубами кафтан безпеки та встиг утекти зі своєї келії на трьох звязаних простиралах. Довколична жандармерія бере участь у погоні за небезпечним бандитом.

— **Запір.** Передові клініцисти посвідчають, що природна гірка вода „Францішка Йосифа" є теж для тих, що рано працюють, для неврастеніків і жінок скоро і приємно ділаючим прочищаючим засобом.

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ЧОРНИЙ ПІРАТ".

Фільма, що змальовує війну франко-італійських військ проти Еспанії в 1670 р. Головну ролю грає родина італійців Вентімілія, обвинуваченого несправедливо у зраді. Останній з родини Вентімілія присягає помсту еспанському князеві і став для цієї мети піратом. Ріжні перипетії нагадують місцями сцени з „Графа Монте Крісто", хоч уся фільма так і живцем нагадує пригоди на морі знані нам з американського „Капітана Бляда" і „Бунту моряків на кораблі Бавнті". Фільма — італійська. Головні ролі в ній грають цьогорічні переможці фехтувальних змагань, між ними теж одна жінка. Сцени фехтування на шпади займають у фільмі велике місце. Масові сцени зроблені цікаво, хоч уся фабула не досить ясно виведена.

—o—

Дописи.

ЗАЛІЩИКИ.

Як „ІКЦ" цькує проти всього, що українське. Великопоміщицький „ІКЦ" помістив статтю під наголовком „Українське життя заліщицьке", переповнену неправдою до тих найдрібніших і нікому нешкідливих проявів нашого життя, якими є дитячі оселі по наших селах. Чого то „ІКЦ" там не понаписував! Якою небезпекою є вони в його очах для „стану посідання"! А одночасно автор тої статті розпинається за польські дитячі садки (буквально: півкольонії, кольонії) і сам не знає, чи вони існують на східних кресах, от хочби в заліщицькому повіті. В статті „ІКЦ" виразно сказано, що в заліщицькому повіті нема ані одної польської кольонії. Як можна прилюдно писати про річи, про які дана особа не має зеленого поняття і якими не цікавиться! Як можна писати про те, що польських дит. півкольоній ти кольоній нема і з цього приводу попадати в крайню розпуку, коли такі кольонії чи півкольонії існують навіть у таких селах, де живе хочби кількох польських родин? До цих дит. кольоній чи півкольоній ходять діти не лише в передшкільнім, але і у шкільнім віці (напр. Дзвиняч, Блищанка) і ці півкольонії чи кольонії д. добре субвенціоновані. Польські півкольонії існують у заліщицькому повіті в таких селах: Бедриківці (2 півкольонії), Блищанка, Дзвиняч (кольонія цілий рік), Жежава, Торське, Бураківка, [illegible], Синьків, Заліщики (захоронка). Існують [illegible] ще й у інших селах, але цих кількох [illegible] для прикладу, щоб облегшити журу дописувача „ІКЦ". Цікаво, що дописувач „ІКЦ" походить з [illegible] і не бачив там (у себе під носом) польської [illegible]. Від себе мусимо завважити, що нам тяжко приходиться дістати у влади дозвіл на ведення дитячих садків. А коли вже дістаємо, то лише для дітей у передшкільнім віці згідно з обовязуючими приписами. Не лише льокалі дит. садків мусять відповідати санітарним вимогам, але і провідниці мусять бути чисті від політичних „промахів", бо влада строго провіряє їхні документи і хід життя і щойно по докладній провірці дає свою згоду (або не дає) на їхнє прийняття на провідниць садків. Отже з цього приводу зі̂чим не виправданий страх автора статті „ІКЦ", що, мовляв, у наших дит. садках є провідниці небезпечні для цілости польської держави. На решту наклепів „ІКЦ" про дитячі садки в інших повітах (напр. Рогатинщина) не хочемо відповідати, бо напр. закиди, будьто батьки-поляки не посилають своїх дітей до польських кольоній чи півкольоній через українську пропаганду, є такі смішно-наївні, що кожна розумна людина в них не повірить. — Автор згаданої статті „ІКЦ" торкнувся ще й лугового курсу, який мав переводити в часі ферій луговий інструктор зі Львова. Тут теж повно злобних та нісенітних наклепів, які подаємо для цікавости читачів. На основі інформацій „ІКЦ" курс мав відбутися на площі коло церкви, яка є обведена високим муром. Луговики мали робити там військові (?) вправи. В селі на всіх дорогах розставили вони стійки на роверах, які мали доносити про появу поліції, як також не допускати поляків до місця вправ. Члени „Лугу" були убрані у військові пояси і говорили, що вони — будуче військо. Вкінці поданий заклик, щоби цій акції протиставитися. Ми можемо на ці висосані з пальця наклепи відповісти таке: Луговий курс, що відбувся не в часі ферій, але від 7. 4. до 9. 5. ц. р. (про що була згадка в „Ділі"), був уладжений не лише в Торськім, але і в інших селах заліщицького повіту за дозволом влади. Програма курсу була зладжена на основі інструкцій Міністерства Внутр. Справ. Голова „Повіт. Лугу" д-р М. Долинський повідомив своєчасно про зорганізування курсу повітову владу, яка одобрила предложену програму і дала дозвіл на ведення курсу. Провідники курсу не стрінулися в жадному селі з ніякими закидами влади. Лише в Торськім не подобалося старшому постерунковому Дудзікові з Устечка те, що луговики робили вправи на майдані коло церкви серед села, а не на гром. площі, що віддалена від села понад 2 км. В часі курсу поліція всюди списала учасників курсу та приглядалася вправам (навіть у Торськім) і не добачила в курсі нічого нелегального. Лише в хоробливій уяві дописувача „ІКЦ" виринули дивовижні страхіття, якими він хотів би застрашувати своїх читачів. Накінець завважимо, що „ІКЦ" без причини страхається, що в часі ферій учителі виїхали з терену і нема кому вести польську пропаганду на кресах. За це нема страху, бо на місце учителів є „обози заклади", „кольонії млодзежи" і повно літників зі заходу, які при кожній нагоді зміцнюють та плекають польського духа на кресах.

СТАНИСЛАВІВ.

З діяльности кореспондентури Пром-Банку у Станиславові. Коли перейдетесь по купцях, то нерідко почуєте голос: „Якби не Пром-Банк, то хто знає, чи я нині існував би, чи був би взагалі тим, чим є". Але дивно! Ще недавно, кілька місяців тому, до наміру Пром-Банку відкрити в нашому місті кореспондентуру ставився наш загал з недовірям, вичікуюче. Ходили чутки, що Пром-Банк шастає грішми, не дбає про забезпечення, просто ризикує кожним грошем. Старше купецтво держалося з резервою. Обставини для Пром-Банку не були надто привабливі. Та все таки в таких обставинах прийшлось Пром-Банкові відкривати кореспондентуру. Мало було таких, що вірили в довге її існування. Переважав голос, що її в місті не треба, бо є інші українські банки. Тимчасом життя доказало, що Пром-Банк у нашому місті був життєвою необхідністю. Відчули це відразу всі ті, що з Пром-Банком нав'язали співпрацю. І десь відразу зникло недовіря, побоювання. Тому насувається мимохіть питання, яких „магічних" штук ужив Пром-Банк до пробиття неприхильних настроїв? Здається, що переконливим аргументом мусіли бути висліди короткої праці, що її вспіла кореспондентура за короткий час осягнути. На жаль, ми поки що цифрами оперувати не можемо, бо за ними в кореспондентурі не питали. Те, про що тут пишемо, це враження з розмов з купцями. Але всетаки, здається нам, що „притягачем" для клієнтів є особлива тактика, особлива система співпраці Пром-Банку зі своїми клієнтами. Пром-Банк увів на український ґрунт новину, яку ми назвалиб „забезпечення на характер". Чули ми завсіди голоси старших економістів і банковців, що забезпечення на характер людини в банковості не має пристосування („бо що з того, що хтось хоче заплатити, коли не має з чого?"), що там передовсім забезпечення матеріяльне. Пром-Банк, здається нам, маючи на увазі творчі засади кооперативні, а саме виховання людей чесних і характерних, задав старій засаді важкий удар. Не хочемо тим твердити, що Пром-Банк ризикує дорученими йому капіталами. Навпаки! Як ми від клієнтів Пром-Банку довідалися, він кожний гріш забезпечує 100 проц. гарантією! Йому вистачає ота 100 проц. гарантія, він не шукає 150-200-відсоткової, як до того привикли деякі старі банки. Система Пром-Банку наказує його службовикам входити в підприємство своїх клієнтів, запізнаватися з ним. Тому Пром-Банк знає, чого кожному клієнтові треба, що його болить — і на все старається знайти раду, лік. „Пром-Банк — це мій опікун" — як це ми вже нераз почули. А добрий опікун завсіди дорогий і тому ми свідками такого швидкого розросту Пром-Банку. І коли за кілька літ ми ствердимо, що маємо вже свідоме й характерне купецтво, то це буде безперечно великою заслугою також Пром-Банку, його системи, яка в наскрізь, здавалось би, матріялістичній ділянці національного життя вуміла віднайти й ідеалістичні моменти, вуміла накинути неперебірчивому капіталізмові засади із сфери ідеї. От тому віримо в майбутнє Пром-Банку та його кореспондентур.

Б. Л.

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести ввесь нарід, усе зорганізоване громадянство під проводом своєї духової матері-„Просвіти", її філій і читалень. З цією метою видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

Спорт.

КОМУНІКАТ РАДИ К. Л. К.

Клюкові змагання.

У дні 21. 8. ц. р. Філія К. Л. К. Стрий, на доручення Головної Ради К. Л. К., організує на Дністрі клюкові змагання в категорії двійок мужчин.

Ці змагання відбудуться на трасі Розвадів-Залісці (коло 28 км.). Старт під мостом у Розвадові к. Миколаєва в год. 11-ій. Мета в Залісцях коло Жидачева. На цілій трасі і на меті запевнена лікарська опіка. Організатори не забудуть і про перекуску для учасників змагань.

До Розвадова можна заїхати залізницею; відїзд зі Львова з головного двірця год. 6,40 і 7.15 рано. Приїзд до Миколаєва-Дроговиже годину пізніше, відки вже пішки до Дністра 10 хв. ходу, або на міст в Розвадові 20 хв. ходу. Поворот потягом, або з Миколаєва вечором 20.36, або з Ходорова. Доїзд до Ходорова з Залісців возами, якщо зголоситься відповідна скількість охочих. Хто рефлектував би на поворот до Ходорова возом, подасть це до відома Раді К. Л. К. До цих змагань запрошено змагунів Сокола і Орлів, так що боротьба буде завзята і хто здобуде першенство, нині не можна сказати.

Зголошення просимо слати до дня 15. 8. ц. р. на адресу: інж. Орест Клюфас, Львів, вул. Потоцького 58 а.

Б. Назар, прес. реф.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЛЬВІВ—ПЕРЕМИШЛЬ РАДИМНО—ЯВОРІВ—ЛЬВІВ.

Як ми вже повідомляли, в неділю відбудуться наколесницькі змагання за чашу ім. Хрістельбавера на трасі Львів—Перемишль—Радимно—Яворів—Львів. Біг організують Чорні. З України стартують: Степаняк, Буцяк, Лата, Івасів, Цимбала, Пік і Фоляк. Хорий Бабій не візьме участи в бізі.

Старт у Львові в год. 6. рано на Городецькій шосі коло Скнилова. Приїзду на мету (Янівська рогачка) можна сподіватися к. год. 1. впол. В Перемишлі буде зорганізована харчева станиця, одначе необовязкова і часу зупинки не будуть відчисловати від загального часу.

Змагуни України будуть їхати в білих светрах із чорно-червоними полосами на грудях та в червоних шапочках. На випадок спеки повинні глядачі вздовж траси обливати змагунів водою, щоб їх відсвіжити.

ВАРШАВА. ГУНҐАРІЯ — ТІМ ПОЛЬЩІ 3:1 (2:1).

Опаріговий мечі репрезентації Польщі з Гунґарією, закінчився заслуженою перемогою мадярів. Тім грав д. слабо. Одинокі ворота для Польщі здобув Петерек із карного.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

До боксерської стрічі, яка відбудеться в неділю 7. ц. м. виступить вісімка України в такім складі: Тильо (Бойко), Троян (Шодара), Рудницький, Опудляк, Левкович, Білий, Пашин і Поміров. Сподіємося, що ця дружина виявить відповідну амбіцію й волю перемоги та осягне з мистцем Львова Лехією якнайкращий вислід.

ЛЬВІВ — ЛОДЗЬ.

Міжміські змагання за чашу президента держави відбудуться в неділю 7. ц. м. на грищі Погоні. Початок метчу в год. 5.30 попол. У репрезентації Львова грає Своцень і Богурет з України.

Ці півфінальні змагання вирішать, котра з обох дружин [illegible] до фіналу, який відбудеться у Варшаві.

Нові книжки й журнали.

Euhen Onatsky: IL CUNEO UERDE. Una colonia ucraina in Estremo Oriente. Estratto dagli „Annali" del R. Instituto Superiore Orientale di Napoli. Volume X. Fasc I—II. Dicembre 1937 — XVI. — Marzo 1938 — XVI.

туди. Тимчасом батьки гарної дівчини почали розшуки і знайшли її по якімсь часі в помешканні князя в Будапешті. Одначе їх донька зажила кільканацять порошків, щоб скінчити самогубством, бо князь відмовився одружитись з легковірною дівчиною.

— **Невже переворот у дактильоскопії?** Португальська кримінальна поліція ствердила дуже рідкий випадок подібности дактильоскопійних відтисків пальців і віддала ученим цю справу, щоб її висвітлили. На основі відтисків пальців арештованого проступника поліція устійнила, що він був уже 24 рази караний і двома наворотами засланий до Африки, з того перший раз в 1908 р. Арештований заперечив цьому звертаючи увагу поліції, що не могли його висилати на заслання в 1908 р., бо мав тоді ледви 7 років. Слідство виявило, що тут дійсно йде про дві окремі особи, які мають однакові дактильоскопійні відтиски пальців.

— **Несамовита втеча небезпечного бандита.** Париська преса пише, що зі шпиталю для божевільних в Евре втік небезпечний бандит Кусовінський. Його арештувала поліція два місяці тому підчас драматичної погоні, Кусовінський відстрілювався і тому підчас перестрілки з поліцією був ранений в голову. Перевезений до шпиталю Кусовінський втік 18. червня ц. р. Одначе поліції вдалося його арештувати і тоді Кусовінський почав зраджувати обяви умової недуги. Тому відвезено його до шпиталю для божевільних, де в останніх днях зняли йому кайдани з ніг, залишаючи його на ніч у кафтані безпеки. Тимчасом Кусовінський, хоч ще не вилічений зовсім з ран, без одного ока і зі зломаною рукою, розірвав зубами кафтан безпеки та встиг утекти зі своєї келії на трьох вязаних простирадах. Довколична жандармерія бере участь у погоні за небезпечним бандитом.

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО“: „ЧОРНИЙ ПІРАТ“.

Фільма, що змальовує війну франко-італійських військ проти Еспанії в 1670 р. Головну ролю грає родина італійців Вентімілія, обвинуваченого несправедливо у зраді. Останній з родини Вентимілія присягає помсту еспанському князеві і став для цієї мети піратом. Ріжні перипетії нагадують місцями сцени з „Графа Монте Крісто“, хоч уся фільма так і живцем нагадує пригоди на морі знані нам з американського „Капітана Бляда“ і „Бунту моряків на кораблі Бавнті“. Фільма — італійська. Головні ролі в ній грають цьогорічні переможці фехтувальних змагань, між ними теж одна жінка. Сцени фехтування на шпали займають у фільмі велике місце. Масові сцени зроблені цікаво, хоч уся фабула не досить ясно виведена.

—o—

Дописи.

ЗАЛІЩИКИ.

Як „ІКЦ“ цькує проти всього, що українське. Недавно краківський „ІКЦ“ помістив статтю під наголовком „Українське акція заліщицьке“, переповнену нечесністю до тих найдрібніших і нікому нешкідливих проявів нашого життя, якими є дитячі оселі по наших селах. Чого то „ІКЦ“ там не понаписував! Якою небезпекою є вони в його очах для „стану посідання“! А одночасно автор тої статті розпинається за польські дитячі садки (буквально: півкольонії, кольонії) і сам не знає, чи вони існують на східних кресах, от хочби в заліщицькому повіті. В статті „ІКЦ“ виразно сказано, що в заліщицькому повіті нема ані одної польської півкольонії. Як можна прилюдно писати про річи, про які дана особа не має зеленого поняття і ними не цікавиться! Як можна писати про те, що польських дит. півкольоній чи кольоній нема і з цього приводу попадати в крайню розпуку, коли такі кольонії чи півкольонії існують навіть у таких селах, де живе хочби кількох кільканацятьох поляків? До цих дит. кольоній чи півкольоній ходить діти не лише в передшкільнім, але і у шкільнім віці (напр. Дзвиняч, Блищанка) і ці півкольонії чи кольонії д. добре субвенційовані. Польські півкольонії існують у заліщицькому повіті в таких селах: Вадужівці (2 півкольонії!), Блищанка, Дзвиняч (кольонія минулий рік), Жежава, Торське, Бурaківка, Винятинці, Синьків, Заліщики (захоронка). Існують такі півкольонії ще й у інших селах, але цих кількох назв ми для прикладу, щоб обезсилити журу дописувача з „ІКЦ“. Цікаво, що дописувач „ІКЦ“ походить з Торського і не бачив там (у себе під носом) польської півкольонії. Від себе мусимо завважити, що нам тяжко приходиться дістати у влади дозвіл на ведення дитячих садків. А коли вже дістаємо, то лише для дітей у передшкільнім віці згідно з обовязуючими приписами. Не лише льокалі дит. садків мусять відповідати санітарним вимогам, але і провідниці мусять бути чисті від політичних „промахів“, бо влада строго провірює їхні документи і хід життя і щойно по докладній провірці дає свою згоду (або не дає) на їхнє приняття на провідниць садків. Отже з цього приводу зічтим невиправданий страх автора статті „ІКЦ“, що, мовляв, у наших дит. садках є провідниці небезпечні для цілости польської держави. На решту наклепів „ІКЦ“ про дитячі садки в інших повітах (напр. Рогатинщина) не хочемо відповідати, бо напр. закиди, будьто батьки-поляки не посилають своїх дітей до польських кольоній чи півкольоній через українську пропаганду, є такі смішно-наївні, що кожна розумна людина в них не повірить. — Автор згаданої статті „ІКЦ“ торкнувся ще й лугового курсу, який мав переводити в часі ферій луговий інструктор зі Львова. Тут теж повно злобних та нісенітних наклепів, які подаємо для цікавости читачів. На основі інформацій „ІКЦ“ курс мав відбутися на площі коло церкви, яка є обведена високим муром. Луговики мали робити там військові (?) вправи. В селі на всіх дорогах розставили вони стійки на роверах, які мали доносити про появу поліції, як також не допускати поляків до місця вправ. Члени „Лугу“ були вбрані у військові паси і говорили, що вони — будуче військо. Вкінці поданий заклик, щоби цій акції протиставитися. Ми можемо на ці висоані з пальця наклепи відповісти таке: Луговий курс, що відбувся не в часі ферій, але від 7. 4. до 9. 6. ц. р. (про що була згадка в „Ділі“), був уладжений не лише в Торськім, але і в інших селах заліщицького повіту за дозволом влади. Програма курсу була зладжена на основі інструкцій Міністерства Внутр. Справ. Голова „Повіт. Лугу“ д-р М. Долинський повідомив своєчасно про зорганізування курсу повітову владу, яка одобрила предложену програму і дала дозвіл на ведення курсу. Провідники курсу не стрінулися в ніякому селі з ніякими закидами влади. Лише в Торськім не подобалося старшому постерунковому Дудзікові з Устечка те, що луговики робили вправи на майдані коло церкви серед села, а не на гром. площі, що віддалена від села понад 2 км. В часі курсу поліція всюди списала учасників курсу та приглядалася вправам (навіть у Торськім) і не добачила в курсі нічого нелегального. Лише в хоробливій уяві дописувача „ІКЦ“ виринули дивоглядні страхіття, якими він хотів би застрашувати своїх читачів. Накінець завважимо, що „ІКЦ“ без причини страхається, що в часі ферій учителі виїхали з терену і нема кому вести польську пропаганду на кресах. За це нема страху, бо на місце учителів є „обози вакаційне“, „кольонії млодзежи“ і повно літників зі заходу, які при кожній нагоді змішнюють та плекають польського духа на кресах.

СТАНИСЛАВІВ.

З діяльности кореспондентури Пром-Банку у Станиславові. Коли перейдетесь по купцях, то нерідко почуєте голос: „Якби не Пром-Банк, то хто знає, чи я нині існував би, чи був би взагалі тим, чим є“. Аж дивно! Ще недавно, кілька місяців тому, до наміру Пром-Банку відкрити в нашому місті кореспондентуру ставився наш загал з недовірям, вичікуюче. Ходили чутки, що Пром-Банк шастає грішми, не дбає про забезпечення, просто ризикує кожним грошем. Старше купецтво держалося в резерві. Обставини для Пром-Банку не були надто привабливі. **Та все таки в таких обставинах** прийшлось Пром-Банкові відкривати кореспондентуру. Мало було таких, що вірили в довге її існування. Переважав голос, що її в місті не треба, бо є інші українські банки. Тимчасом життя доказало, що Пром-Банк у нашому місті був життєвою необхідністю. Відчули це відразу всі ті, що з Пром-Банком навязали співпрацю. І десь відразу зникло недовіря, побоювання. Тому насувається мимохіть питання, яких „магічних“ штук ужив Пром-Банк до пробиття неприхильних настроїв? Здається, що переконливим аргументом мусіли бути висліди короткої праці, що її вспіла кореспондентура за короткий час осягнути. На жаль, ми покищо цифрами оперувати не можемо, бо за ними в кореспондентурі не питали. Те, про що тут пишемо, це враження з розмов з купцями. Але всетаки, здається нам, що „притягачем“ для клієнтів є особлива тактика, особлива система співпраці Пром-Банку зі своїми клієнтами. Пром-Банк увів на український грунт новину, яку ми назвалиб „забезпечення на характер“. Чули ми завсіди голоси старших економістів і банковців, що забезпечення на характер людини в банковості не має пристосування („бо що з того, що хтось хоче заплатити, коли не має з чого?“), що там передовсім забезпечення матеріяльне. Пром-Банк, здається нам, маючи на увазі творчі засади кооперативні, а саме виховання людей чесних і характерних, завдав старій засаді важкий удар. Не хочемо тим твердити, що Пром-Банк ризикує дорученими йому капіталами. Навпаки! Як ми від клієнтів Пром-Банку довідалися, він кожний гріш забезпечує 100 проц. гарантією! Йому вистачає ота 100 проц. гарантія, він не шукає 150-200-відсоткової, як до того привикли деякі старі банки. Система Пром-Банку наказує його службовикам входити в підприємство своїх клієнтів, запізнаватися з ним. Тому Пром-Банк знає, чого кожному клієнтові треба, що його болить — і на все старається знайти раду, лік. „Пром-Банк — це мій опікун“ — як це ми вже нераз почули. А добрий опікун завсіди дорогий і тому ми свідками такого швидкого розросту Пром-Банку. І коли за кілька літ ми свижемо, що маємо вже опізнане й характерне купецтво, то це буде безперечно великою заслугою також Пром-Банку, його системи, яка в наскрізь, здавалось би, матріялістичній ділянці національного життя зуміла віднайти й ідеалістичні моменти, зуміла накинути невперебірчивому капіталізмові засади із сфери ідеї. От тому віримо в майбутнє Пром-Банку та його кореспондентур.

Б. Л.

Спорт.

КОМУНІКАТ РАДИ К. Л. К.

Каюкові змагання.

У дні 21. 8. ц. р. Філія К. Л. К. Стрий, за дорученням Головної Ради К. Л. К., організує на Дністрі каюкові змагання в категорії двійок мужчин.

Ці змагання відбудуться на трасі Розвадів-Залісці (коло 28 км.). Старт під мостом у Розвадові к. Миколаєва в год. 11-ій. Мета в Залісцях коло Жидачева. На цілій трасі і на меті запевнена лікарська опіка. Організатори не забудуть і про перекуску для учасників змагань.

До Розвадова можна заїхати залізницею; відїзд зі Львова з головного двірця год. 6,40 і 7.15 рано. Приїзд до Миколаєва-Дроговижа годину пізніше, відки вже пішки до Дністра 10 хв. ходу, або на міст в Розвадові 20 хв. ходу. Поворот потягом, або з Миколаєва вечором 20.36, або з Ходорова. Доїзд до Ходорова з Залісця возами, якщо зголоситься відповідна скількість охочих. Хто рефлектував би на поворот до Ходорова возом, подасть це до відома Раді К. Л. К. До цих змагань запрошено змагунів Сокола і Орлів, так що боротьба буде завзята і хто здобуде першенство, нині не можна сказати.

Зголошення просимо слати до дня 15. 8. ц. р. на адресу: інж. Орест Клюфас, Львів, вул. Потоцького 58 а.

Б. Назар, прес. реф.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЛЬВІВ—ПЕРЕМИШЛЬ РАДИМНО—ЯВОРІВ—ЛЬВІВ.

Як ми вже повідомляли, в неділю відбудуться наколесницькі змагання за чашу ген. Хрістельбавера на трасі Львів—Перемишль—Радимно—Яворів—Львів. Біг організують Чорні. З України стартують: Степанюк, Бушак, Лать, Івасів, Цимбала, Пік і Федяк. Хорий Бабій не візьме участи в бізі.

Старт у Львові в год. 6. рано на Городецькій шосі коло Скнилова. Приїзду на мету (Яківська рогачка) можна сподіватися к. год. 1. попол. В Перемишлі буде зорганізована харчева станиця, одначе необовязкова і часу вуптнки не будуть відчислювати від загального часу.

Змагуни України будуть їхати в білих светрах із чорно-червоними поясами на грудях та в червоних шапочках. На випадок спеки повинні глядачі вздовж траси обливати змагунів водою, щоб їх відсвіжити.

ВАРШАВА. ГУНҐАРІЯ — ТІМ ПОЛЬЩІ 3:1 (2:1).

Спарінговий мечч репрезентації Польщі з Гунгарією, закінчився заслуженою перемогою мадярів. Тім грав д. слабо. Одинокі ворота для Польщі здобув Петерек із карного.

УКРАЇНА — ЛЄХІЯ.

До боксерської стрічі, яка відбудеться в неділю 7. ц. м. виступить вісімка України в такім складі: Тилю (Бойко), Троян (Шолдра), Рушницький, Опудляк, Левкович, Білий, Пащин і Повірко. Сподіємося, що ця дружина виявлже відповідну амбіцію й волю перемоги та осягне з мистцем Львова Лехією найкращий вислід.

ЛЬВІВ — ЛОДЗЬ.

Міжмістові змагання за чашу президента держави відбудуться в неділю 7. ц. м. на грищі Погоні. Початок мечу в год. 5.30 попол. У репрезентації Львова грає Скоцень і Богурат з України.

Ці піфінальні змагання вирішать, котра з обох дружин пі[illegible]йде до фіналу, який відбудеться у Варшаві.

Нові книжки й журнали.

Euhen Onatsky: IL CUNEO UERDE. Una colonia ucraina in Estremo Oriente. Estratto dagli „Annali“ del R. Instituto Superiore Orientale di Napoli. Volume X. Fasc. I—II. Dicembre 1937 — XVI. — Marzo 1938 — XVI.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 5. 8. год. 8. оп. „Гейша".
Субота 6. 8. год. 8. оп. „Гейша".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
5. 8. Пригода в Черчі.
6. 8. Процес Мері Деген.
7. 8. Невольник.
З Косова їде театр до Кут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:
5. 8. Мазепа.
6. 8. Гейша.
7. 8. Гетьман Полуботок.
ДЕЛЯТИН:
8. 8. Маруся Богуславка.
9. 9. Чесна Сузанна.
10. 8. Пісня Бескиду.
11. 8. Гетьман Полуботок.
12. 8. Мазепа.
НАДВІРНА:
16. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.

Українська Нар. Капеля „Чайка".

4. і 5. 8. Пістинь.
6. 8. Косів.
7. і 8. Кути.
9. 8. Кути.

Репрезентаційний цирк Станевських (вул. Пелчинська).

Пятниця, 5. 8. одна вистава в год. 8.30 веч.
Субота 6. 8. дві вистави в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 веч.
Неділя 7. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 веч.
Неділя 7. 8. год. 4. поп. „Гейша". Год. 8. веч. оп. „Гейша".
Понеділок 8. 8. одна вистава в год. 8.30 веч.
Вівторок 9. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Шалена Кльодет" з Анні Ондрою.
АТЛЯНТИК: „Тавро минулого".
БАЛТИК: „Мій пан чоловік", „Кід Галагад".
ВАНДА: „Промені загадки", „Пізнався в Монте Карльо".
ҐРАЖИНА: „Не забудь про мене". „Белля Донна".
ЕВРОПА: „Химерна експедіентка" з Даніелею Даріє.
КАСІНО: „Чорний пірат".
КОПЕРНИК: „Людина, що жила 2 рази" й кольорові додатки.
МАРУСЕНЬКА: Нечинне в причини реконструкції.
МЕТРО: „Таємниця чорної кімнати".
МІРАЖ: „Благословенна земля".
МУЗА: „Грішний Біль" (з Воллесом Бірі).
ПАЛЯС: „Вернися, моя маленька!"
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Сам на сам" і „Пат і Паташон у раю".
РІЯЛЬТО: „Ада, це не лицює!"
РОКСІ: „Будеш усе моєю" й додатки.
СВІТ: „Війна ч. 13". „Тайний плян Р. 8".
СТИЛЕВЕ: „По великій війні", ревія: „Щось таке".
ТОН: „Втікач із Сан Квентену", „Стріл у ночі".
УТІХА: „Під чужим прізвищем" і ревія
ХИМЕРА: „Музика для тебе".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люрд — місто чудес".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Нечинне.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 5. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика клюбу мандол., 8.00 Добридень наймолодшим: оповідання, вірші, пісеньки, мельодії, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Відкіля це взялось, опов. для дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Сальон. секстет, 16.40 Як повстає відбірник, 16.45 На побережжі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Яосельське підгіря, Мазурські пісні у вик. хору, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Блески та тіні годинника, 18.10 Твори на два фортепіяни, 18.45 Поетичні новини, 19.00 Спів. ресіталь Ст. Вітаса у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор і пісенька в легіонах, розр. концерт, 20.45 Веч. денник, 21.00 Всесторонні таланти у мистецтві, діяльог, 21.10 Танк. музика у вик. орх., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Концерт бажань, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки.

Субота, 6. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Військ. орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.05 Госпп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, .15 Театр Уяви для старших дітей: „Пан Твардовський" на осн. Л. Ридля, з муз. ін., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. концерт нар. капелі, сопран, 16.45 Пілсудський про себе та про польську суспільність, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із співерового альбума, 17.45 Жовква — місто королів і гетьманів, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Скрипк. ресіталь, 18.40 20.55 Актуальна гутірка, 18.55 Марш шляхом вадрівки, 19.05 Пісеньки з пл., 19.15 Поезія легіонів, поет. чвертьгодина, 19.30 Хоральна авдиція, хор, сол., форт., 20.00 Світанок в Олеандрах, авд. для дітей, Падуть граничні стовпи, словно-музична авд., 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Концерт орх. і хору з участю солістів, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05 до 23.55 Танкова музика з плит (надає Варшава II.).

Неділя, 7. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт сальон. орх., 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Хл. Газетка, Орх. гармоністів, Поліпшення та посилення господарства, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хл. скринька, 8.50 Практичні вказівки праці для хліб. прислосіблення, 9.05 Із характеристичних творів, гр. пл., 9.15 Трансм. із Сломник: Репортаж, музика, 11.45 Культурний огляд, 12.03 Апель до отшельців, 12.06 Муз. поранок у вик. симф. орх., 13.00 Книжки мого дитинства, 13.15 Музика орх., мандоліністи, муж. хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, За кращий збір із наших сіножатей, „Заболоття іде до світу", Здвиг сільської секції Союзу Молодої Польщі, 16.30 Театр Уяви: Галузка розмарину, 17.30 Розр. концерт: музика, сопран, тенор; у перерві в год. 19.00 Хвилина бюра студій, 19.30 Звуктиживник, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта: словно-муз. авд., 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Циркі заїхав на подвіря", муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танк. музика (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 5. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт. і альтівка, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Вок. конц., БУДАПЕШТ 17.00 Форт., 19.30 Скрипка, 22.25 Циг. музика, ВІДЕНЬ 14.10 Легка музика, 15.30 Клясична та сучасна сар. музика, 16.00, 17.10 Камер. орх., 21.00 Зальцб. фестіваль, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.10 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Сучасні пісеньки, 21.30, 22.00 Симф. концерт. ПРАГА 18.20 Орх., 20.25, 21.00 „Швайцарська родина" оп. Вайгля, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Теді and партнер" комедія Івена Но, РАДІО РОМАНІЯ 20.25, 21.00 22.00 „Манон Леско" оп. Пучінія", РИМ 17.15 Спів. форт., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Авентура тропікале" муз. ком. Маріо Нашімбене, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15, 20.00 „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія".

Субота, 6. серпня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Оп. музика, 20.10 21.00 Вечір танку, 22.30 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 17.30 Циг. музика, 12.00 13.15 Орх. 15.30 Для дітей, 18.00 Орх. дутих інструментів, 19.00 Хор, 20.10, 21.00 Танковим кроком по світу, вес. концерт орх. і сол., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Тоска" оп. Пучінія, ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Сальон. квартет, РАДІО ПАРІ 18.15 Эл. музика, 19.00, 20.15 Пісні, 19.45 Рецитації, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Розр. мельодії, СОФІЯ 18.00 Легка музика.

Неділя, 7. серпня 1938.

БЕРЛІН 19.25 22.00 Розр. музика, 20.10 21.00 Веселий вечір, орх., сол., БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 Циг. музика, 17.10 Форт., ВІДЕНЬ 11.00 12.00 Зальцбурський фестіваль, орх., форт., 13.15 Розр. концерт, 15.30 Скр., альтівка, гітара, 18.30 19.00 Розр. музика, 20.10 21.00 22.00 „Жайворонок" оп. Легара, КОШИЦІ 18.00 Союз закарпатських письменників, МІЛЯНО 17.00 18.00 Хроніка, опісля симф. концерт, 21.00 22.00 „В гори, гори" розр. програма, опісля орг. музика, ПРАГА 15.30 Популярний концерт, 17.05 Розр. музика, 17.45 18.00 Чеські оперет. мельодії, 18.30 Військ. орх., 22.40 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.45 Пісні, 19.00 Сценка, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 22.52 (після комунікатів), 23.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоза, РИМ 17.15 18.00 Пісеньки й описова музика у вик. орх., 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 Вечір опер.: „Іль Карільон маджіко" муз. ком. Пік-Манджаґалія, „Розе Росса" оп. Ренцо Боссі, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів. ресіталь А. Теодорової, мецосопран, 20.45 21.00 Оперетковi мельодії.

Радіокутик.

БАЛТІЙСЬКА РАДІОФОНІЧНА КОНКУРС ІТАЛІЙСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Секретаріят фашистівської партії в Італії організує що року культурний конкурс, в якому бере участь академічна молодь. У конкурс входить між іншим опрацювання одногодинної радіофонічної програми. Академічна молодь стає до змагань з великою охотою. В цьому році перемогла група медіолянських студентів Бергамо. Опрацювала вона слуховище-гутірку про славного італійського летуна Антоніо Льокателлі, учасника відомого лету ескадри Бальбо до Південної Америки. Антоніо Льокателлі згинув в абісинській війні.

БАЛТІЙСЬКА РАДІОФОНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

В Таллінi недавно відбулася 3. Конференція балтійських держав у справах радіофонії. Участь у конференції взяли: Естонія, Латвія, Литва. Предметом конференції були справи, звязані з тісніщою радіофонічною співпрацею балтійських держав між собою та справа одностайного становища згаданих держав на майбутній европейській Радіофонічній Конференції.

ФІНАНСИ ФРАНЦУСЬКОГО РАДІЯ.

Загальні впливи французької радіофонії в минулому 1937-му господарському році осягнули 241 міл. франків, а видатки в цьому році — тільки 188 міліонів. Надвишку в сумі 53 міліони фр. заараховано як сальдо на 1938 рік. Таким чином французька радіофонія має цього року великі фінансові можливости. Всеж з цих сум призначили цього року на програмові видатки тільки 5 міліонів.

Присилайте передплату

БІРЖА.

Львів 4 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 89·70 Долярн американські 5.30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·27·50—5.25·00. Фльорени гол. 291·84—290·10. Франки фр. 14·71—15·61, Франки швайцарські 122·00—121·20 Фунти англ. 26·12—25·96, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·00 Кор. дан. 116·60—115·75 Кор. норв. 131·13—130·15, Корони шв. 134·64—133.65 Ліри італ. 23·45—22·80, Марки фінляндські 11·54—11·30, Марки нім. 75·00 — 72·00, Тедь Авів 26·10—25·85, Марки нім. срібні 98·00 — 95·00

Акції.

Банк Польський 123·00 Цукор. ... Вугіль 33·00, Лільпоп 93·00. ... 15·25, Островець 63·00, Стараховиці ... Габербуш 51·50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25, ... 1 ем. 83·00, серія 93·50 3 пот. ... 82·00 серія 91·25 5. коверс. 70·00 ... дол. 43·00 4 консол. 67·75
Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4. серпня 1938
1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·41 ...
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·11 ...
молоко ... 15—16 ...
яйця (копа) ... 3·05 ...
Тенденція на масло, молоко, та яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

Диренція і Службовини Земельного Банку Гіпотечного зложили ... Фонд Вдів і Сиріт по священиках і ... годи похорону бл. п. Леонтина Р...

КУПНО — ПРОДАЖ

РОВЕРИ „WELTREKORD", WELTAD... тільки „PHONOREX", Городоцька ... тел. 262-45.

НОВИЙ дім при трамваю, електрика, ... мешкання, готівкою десять, банк ... „Трансакція", Длугоша 1.

КАМЯНИЦЯ повнокомфортова, 11 ... вільних, без такси, в середмісті, готівкою 55.000, банк 10.000. „Трансакція", Длугоша 1.

НОВИЙ дім, 11 вільних літ, без такси, 4 мешкання, для купця трилізинне ... не, 140 сяжнів городу, біля Потоцького ... 15.000. „Трансакція", Длугоша 1.

ВІЛЛЯ з городом і садом, гарне ... натне мешкання з верандою ... при трамваю, біля Листопада — ... „Трансакція", Длугоша 1.

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — ... пна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — ... кім виборі, в різних цінах у місті ... і на передмістях камяниці, віллі, ... парцелі під корнокими умовами ... формації безплатні. Багато ... ручень. Бюро працює цілий день, ... перерви.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНА молода доходяча до ... на один раз тижнево і ... Адміністрації „Діла".

МЕШКАННЯ

ДВІ великі кімнати, передпокій, ... ня, повний комфорт, перший ... вниші, бальнон, уже вільн ... СЬКА ДВА, ріг Личаківської ... ваєвій зупинці. Виналаймо: Управа ... сакція", Длугоша 1.

РІЖНІ

ЗАВЕДЕННЯ лікарсько-дентистичне ... Б. Баранецького у Львові, ... 28, нечинне в причини ...

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діла". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, ...